

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 4 gl. na leto.

Letnik VIII. V Ljubljani, novembra 1891. 11. zvezek.

Praznik vseh svetnikov.

Kaj se pravi svetnike častiti ter jih na pomoč klicati.

Kako čudopolno o Gospod! je
tvoje ime, ker si s častjo in slavo
ovenčal svoje svetnike.

Off. fest. omn. Sanct.

Veleznamenit praznik obhajamo danes — praznik vseh svetnikov. Po nasvetu sv. katoliške cerkve se danes spominjamo skupno še enkrat vseh onih boriteljev božjih, kojih slavna imena smo v teku leta že posamezno častili, kakor tudi onih, katerih imena so nam neznana. Danes se spominjamo vseh svetnikov in svetnic božjih, ki so si po težkem boju z zatajevanjem samega sebe priborili nevenljivo lavoriko blažene neumrjočnosti, ter deležni postali neminljivega veselja. Pred nami stojijo danes vsi hrabri in srčni junaki, ki so se od časov Adamovih do današnjega dne srčno vojskovali zoper meseno poželjivost sveta in zoper nakane hudega duha; najodličnejši in najizvrstnejši vseh časov, krajev in narodov, iz vseh delov sveta, najčastiljivši iz vseh stanov; junaki in junakinje, cenjeni vitezi obeh spolov, najprej nebes kraljica, za njo apostoli, mučeniki, spoznovalci, sv. device in vdove. Spominjamo se danes vseh onih, ki so ponižno in čisto živeli, hudo z dobrim povračevali, ter za svoje razžalnike molili; ki so se ogibali posvetnega šuma, samoto ljubili, se poželjivosti zoperstavljali, ter v vsem svojem dejanju in nehanju vedno Boga pred očmi imeli; ki so radi usmiljenje skazovali, svoje srce pred vsakim madežem varovali, ter se tako čistega srca na oni svet preselili; ki so z vsemi v miru živeli, zavoljo pravice preganjanje trpeli, ter se veselili zaničevani

biti zavoljo imena Jezusovega. Predočimo si danes milijone onih rajnih, ki so v sredi pogubljivega sveta otroci božji ostali, ki so hudo odvrtačevali, ter z besedo in z dejanjem lepe izgleda dajali, ki so sv. vero pospeševali, ter v vsem voljo božjo zvrševali. V duhu gledamo danes proslavljeno cerkev v njeni časti in veličastvu.

O slavni dan! o pomenljiv praznik! prav pripraven nam dokazati, kako častitljiv in imeniten je človek, dokler po božji volji živi. A mislimo si zraven izvoljenih svetnikov v nebesih one nesrečaneže, ki so tukaj rajali, ter se veselili, svoji poželjivosti stregli, požrešnemu mamonu darovali, v zapeljivosti se odlikovali, Boga in njegove svete naprave pa zasmehovali, ki pa zdaj trpijo tam, kjer črv ne umrje in ogenj ne ugasne, kjer jih vest neusmiljeno muči in neznane bolečine trgajo, kjer med roparji, morilci in drugimi hudodelniki tukajšnje žalostno življenje na strašni način nadaljujejo, brez upanja, kedaj v nebesa priti, brez upanja, kedaj več umreti. Kolika radost tamkaj, koliko stokanje tukaj!

Med tem pa, ko pogubljenim njih žalostnega stana olajšati ne moremo, je naša dolžnost, se priporočati izvoljenim v nebesih, naj nas oni s svojo priprošnjo enake nesreče varujejo. Svetniki v nebesih so še vedno sočutni, usmiljeni, polni ljubezni do svojih sobratov, kakor so bili na zemlji; oni skrbijo za nas, pospešujejo našo srečo, so naši najboljši prijatelji, ter nam ponujajo svoje blage roke, da jim sledimo tudi mi v večno veselje. Prav je tedaj, ako radi k njim povzdigujemo svoje oči, ter se radi k njim zatekamo. To tudi hoče in želi sv. cerkev, ki nam v apostolski veri priporoča in zapoveduje verovati v občestvo svetnikov, o kojem danes govoriti hočem ter pokazati 1. Kaj se pravi svetnike častiti? 2. Kaj se pravi svetnike na pomoč klicati?

I. Poglejmo sv. apostole! O njih veljajo besede: *Zapustili so precej mreže in očeta, ter šli za njim.* (Mat. 4, 22.) Sledili so voljno svojemu božjemu Učeniku ter ž njim pohlevno prenašali uboštvo, zaničevanje, zasramovanje in preganjanje. Po Njegovem vnebohodu zvali so jih pred sodnike, zapirali v ječe, tirali v prognanstvo, umorili enega s sekiro, drugega z mečem, tega z žago, onega na križu in predno so skusili smrt, mogli so vsi trditi s sv. Pavlom: *V mnogih nadlogah sem bil, večkrat v ječah, v ranah čez mero, velikokrat v smrtnih nevarnostih . . . Velikokrat na potih, v nevarnostih na vodah, med razbojniki, v nevarnostih med rojaki, v nevarnostih med neverniki, v nevarnostih v mestu, v nevarnostih v samoti, v nevarnostih*

na morju, v nevarnostih med lažnjivimi brati, v trudu in revii, v mnogem čujanju, v lakoti in žeji, v pogostih postih, v mrazu in nagoti. To so storili, to so trpeli zavoljo ljubega Jezusa v prospelih njegove sv. vere; to so trpeli za čast in poveličanje božjega imena, iz ljubezni do bližnjega, iz sočutja do nesrečnih nevernikov, ki so ječali pod krutim jarmom malikovalstva ter stokali pod nasledki krivoverstva; to so storili in trpeli, da vse, „ki vidijo in slišijo,“ na pot resnice in svetosti pripeljejo; storili in trpeli so to brez hrepenenja po lastnem dobičku, brez hvaleželjnosti, v ponižnosti, potrpežljivosti, vdani v voljo božjo. Kaj se tedaj pravi apostole častiti? Posnemati njih ljubezen, njih darežljivi trud, njih zatajevanje, njih junaško mišljenje in njih blagonosna dela, privoščiti jim njih visokost in nebeško češčenje ter se hvaležno ozirati k Njemu, ki jim je podelil toliko srčnost, moč in previdnost, da so zamogli toliko storiti v proslavo njegovega sv. imena.

Oglejmo si sv. mučenike! Popustili so iz ljubezni do Kristusa in svoje neumrjoče duše svoje stariše, domovino in premoženje; odpovedali so se visokim službam, častnim priimkom in vsej veljavi pred svetom; žrtvovali so svoje imetje, ter se prepustili preganjanju; bili so zasramovani, preganjani in zasmehovani; naposled so šli v najgrozovitejšo smrt; nežni mladeniči in šibke device, pa tudi srčni možje in pogumne žene ponudili so brez strahu svoje glave krvoločnim rabeljnom; njihove ude trgali so kruti levi in njihovo kri so pili besni tigri. Vse to pa so storili in trpeli za nevidljivo plačilo, za resnico, za čast in večni blagor svojih duš. Kaj se tedaj pravi mučenike častiti? Pripoznati njih srčnost, njih pogum in njihove dušne moči, lastno zatajevanje in hrepenenje po sv. nebesih, ter se hvaležno ozirati k Njemu, kateri je dal ljudem toliko moč (Mat. 8, 9.), ki s svojo milostjo slabe podpira, ter ponižne povišuje.

Predočimo si sv. menihe in puščavnike, pobožne mladeniče in sv. device, ki so v skritih samostanih in samotnih puščavah iskali mirno zavetje pred burnim svetom, ki so noč in dan v molitvi in premišljevanju prebili; ki so solze točili za spreobrnjenje grešnikov in poboljšanje trdovratnih nasprotnikov sv. vere; ki so se postili in zatajevali, da bi krotili svojo poželjivost; ki so svetu, svoji domovini in zapeljivim prijateljem slovo dali, da bi tem mirneje in brezskrbneje zamogli zavžiti nadnaravno veselje. In kako jih častimo? Ako v časti imamo njih blagi spomin, njih angeljsko mišljenje, ter hvaležno oči povzdigujeemo k Njemu, ki jim je podelil moč premagati svet, meso in hudega duha.

Poglejmo sv. kralje in cesarje, ki so se trudili za razširjanje sv. vere, ki so stavili krasne tempeljne, ter s svojo mogočno roko varovali cerkve pred sovražniki; ki so ustanovili pobožne zavode, ki so svoj prestol zapustili, ter se s težavami in nevarnostmi podali v sv. kraje, da rešijo grob Izveličarja in druge svetinje iz rok nevernikov; ki so na večer svojega življenja prebili v tihi samostanski celici, da bi gotoveje dospeli v nebeško kraljestvo; oglejmo si sv. škofe in cerkvene učeničke, kojih naloga je bila z besedo in z izgledom, s pridigo in s pisanjem učenih knjig ohraniti dragoceni zaklad svetega evangelija. Tudi nje častimo, ako njih blage misli in vzvišene namene, njih prizadevanje za Boga in za sv. vero strmé občudujemo, ter se zahvaljevaje oziramo k njemu, ki ni le o sv. Pavlu, temuč tudi o njih rekel: *Ta mi je izvoljena posoda, da nese moje ime pred nevernike in kralje in Izraelove otroke.* (Dj. ap. 9, 15.)

To se pravi svetnike častiti. Je li pa to malikovanje? O nikakor ne. Tako bi utegnil le zlobnež ali nevednež soditi.

K češčenju svetnikov pa spada razven tega še, da častimo vse, kar je ž njimi v ožji zvezi, da v časti imamo njih ostanke ali svetinje, da jih varujemo pred onečastenjem, da jih radi pri sebi nosimo, ter ob njih pogledu pomislimo, kaj da iz človeka utegne postati, ako le resnobno in gotovo hoče. K češčenju svetnikov spada nadalje, da njih podobe v časti imamo, cerkve in hiše ž njimi kinčamo, sv. podobe radi pozdravljamo, ter si svetnike, koje predstavljajo, v predpodobe izvolimo. A to ni malikovalstvo. Kajti sv. Tridentinski zbor pravi: „Podobe deviške Porodnice božje in drugih svetnikov naj se v cerkvah ohranijo in naj se jim skaže dolžna čast in češčenje, ne kakor bi bilo v njih kako božje bitje ali kaka moč, zavoljo katere bi bile časti vredne, ali kakor bi mogli od njih kaj sprostiti, ali svoje zaupanje na podobe staviti, kakor so storili pagani, ki so svoje zaupanje stavili v svoje malike; temuč, ker čast, katera se njim skazuje, onim gre, koje predstavljajo; tako da v podobah, koje poljubujemo, pred kojimi se odkrivamo, in pred kojimi se priklanjam ali poklekujemo, Kristusa in svetnike častimo.“

Pritekajmo tedaj radi k podobam svojih nebeških priprošnjikov, v časti imejmo sv. čednosti, zavoljo katerih se večno veselijo, in v goreči molitvi jih prosimo, naj nam pomagajo zadobiti, kar od Boga prejeti želimo. A vprašajmo še dalje:

II. Kaj se pravi svetnike na pomoč klicati? Svetniki in svetnice v nebesih uživajo v popolni meri dopadenje božje. Oni so ljubljenci, prijatelji božji. To dobro vemo. Mi pa smo

slabi, pomanjkljivi, omadežani grešniki. Tudi to vemo. In da v takem stanu Bogu dopasti ne moremo, nam je tudi znano. V evangeljski prigodbi pa slišimo, kako se je Bog v Kani oziral na priprošnjo svoje matere in da so njegovi učenci Jezusa večkrat za druge prosili, ne da bi jih bil brez pomoči izpustil. Tudi apostoli zagotavljajo verne v svojih listih, da hočejo za nje moliti, ter tudi nje spodbujajo, naj drug za drugega molijo. Tako piše sv. ap. Jakob: *Spoznajte eden drugemu svoje grehe in molite eden za drugega, da bodete ohranjeni; veliko namreč pomaga stanovitna molitev pravičnega. Elija je bil človek, trpljenju podvržen, kakor mi in je iz srca molil, da bi ne bilo dežja na zemljo; in ni bilo dežja tri leta in šest mesecev; in je spet molil, in nebo je dalo dežja in zemlja je rodila svoj sad.* (Jak. 5, 16—18.) Ako pa je Bog ljudstvo na priprošnjo tega preroka blagoslovil, smemo prepričani biti, da se bo oziral tudi na prošnje svetnikov v nebesih. Molimo tedaj in prosimo: „Sv. Marija, sv. Peter, sv. Pavel, prosi za nas! Vsi svetniki in svetnice božje izprosile nam od Boga sv. čistost, krotkost, ponižnost, potrpežljivost, moč, premagati to ali ono skušnjavo. Prosite Boga za nas! naj nas varuje nevarnosti ter reši nesreče.“ Ako tako molimo, ravnamo Bogu dopadljivo, ter se smemo nadejati gotove pomoči.

Svetnike na pomoč klicati se tedaj pravi pripoznati, da Bog greh sovraži, ter da je vse nečisto in pomanjkljivo božjim očem zoperno; svetnike na pomoč klicati se pravi, ponižati se, svoje slabosti in krivice pred Bogom obstati, svoje veselje razodevati nad njimi, nad kojimi se tudi Bog veseli, pripoznati njih zasluge, kojih vzvišeno mišljenje, kojih sv. čednosti, kojih vojsko in zmago je Bog z nebeškim veseljem poplačal. Svetnike na pomoč klicati se pravi razodevati svoje prepričanje, da Bog ljubi uboge v duhu, krotke, ponižne in čiste, ter da si moramo tudi mi prizadevati, da njim enaki postanemo, da tudi mi njih srečo dosežemo. Zares, ako premislimo srečo izvoljenih, moramo z Davidom vsklikniti: *Le malo si jih ponižal pod angelje; s slavo in častjo si jih ovenčal, ter jih postavil čez dela tvojih rok. Gospod, naš Bog, kako čudovitno je tvoje ime po vsi zemlji.* (Ps. 8, 6—7. 10.) In kdo se pri tem ne spomni besed Kristusovih, ki pravi: *Resnično vam povem, da ob prerobenju, kadar bo Sin človekov sedel na sedežu svojega veličastva, bote tudi vi, ki ste šli za menoj, sedeli na dvanajstih sedežih in sodili dvanajstere Izraelove rodove.* (Mat. 19, 28.) Da zares, svetniki kraljujejo s Kristusom. Oni živijo ter nadaljujejo čast božjo, katero so tukaj začeli, in so v najožji zvezi z vernimi na zemlji. Ako tedaj svetnike na pomoč kličemo,

poveličujemo Boga, spoznavamo njegovo mogočnost, mu skazujemo dostojno čast in zahvalo, da je tako visoko povzdignil svoje zveste služabnike.

Sovražniki sv. cerkve tudi v tem vidijo malikovanje, a to je le nepremišljeno natolecevanje. Kajti mi od svetnikov le pričakujemo, da so zavoljo svoje ljubezni do nas pripravljene naše prošnje nositi pred božji tron, pomoč pa pričakujemo izključljivo le od Boga. Mi n. pr. ne rečemo: sv. Janez, dodeli nam to ali to milost! odpusti nam naše dolge! temuč: prosi za nas, da nas Bog pomilosti. Tudi ne pravimo: Marija, mati Odrešenikova, daj nam, kar nam je Kristus obljubil, temuč: Prosi za nas, da vredni postanemo obljub Kristusovih! Ako tedaj gremo čez reko, ter na mostu zagledamo podobo sv. Janeza Nepomucenskega v njem, nikakor ne častimo kakega povodnega boga, kakoršne so imeli stari Rimljani, temuč da ta častitljivi duhoven, ki je v reki Moldavi umrl mučeniške smrti, tudi nam pomoči izprositi hoče, ako smo kedaj v enaki nevarnosti.

S tem, da svetnike na pomoč kličemo, tudi božje časti ne kratimo. Kakor je priznal evangelijski stotnik: „Gospod! nisem vreden, da greš pod mojo streho,“ tako priznavamo tudi mi: Jezus Kristus, Najsvetejši, naš sodnik, nismo vredni in zato se ne upamo tebi bližati, priporočamo pa se tvojim prijateljem, naj oni pri tebi posredujejo za nas. Pri tem pa ne iščemo pri svetnikih, za kar prosimo, temuč edino le pri Bogu na priprošnjo svetnikov. Ako se tedaj do svetnikov obračamo ter nje na pomoč kličemo, imamo v prvi vrsti vselej Boga pred očmi, zato tudi v najnavadnejši molitvi, namreč v „Očenašu“, nobenega imena svetnikov ne najdemo, temuč le sv. božje ime.

Predragi, blagor nam, da smo katoliški kristijani, da smo v občestvu svetnikov. Ozrmo se danes tje gori v nebeške višave! pogledjmo tam naše veličastne učence in poslušajmo njihove nebeške nauke: kakor z enim glasom nas učijo vsi z besedo in izgledom, katera je prava pot proti naši domovini; milo nas vabijo in kličejo, naj zvesto hodimo za njimi, naj se junaško vojskujemo in premagujemo, naj se goreče trudimo za svete čednosti in dobra dela. Oj, poslušajmo njih nauke in opomine! — Povzdignimo danes svoje oči, glejte tam v rajskem kraljestvu imamo mogočne priprošnjike, ki se nam takorekoč ponujajo, da bi nas zagovarjali in za nas prosili pred tronom božjim: zaupljivo jih kličimo osobito danes na pomoč, naj nam sprosijo pravo spoznanje in trdno voljo, da bi stano vitno hodili po njihovih stopinjah ter slednjič tudi srečno prišli, kjer se oni že veselijo in se bodo veselili na vekov veke. Amen.

Spomin vernih duš.

V vicah gori! — Gasimo!

Miseremini mei, miseremini mei,
saltem vos amici mei. — Usmilite se
me, usmilite se me vsaj vi, prijatelji
moji! Job, 19, 21.

Velik je strah, kadar plat zvona bije, kadar gori. Če se to po noči zgodi, kako vse hitro kviško plane, kako ljudje plašni sem ter tje letajo in poprašujejo: „Kje gori? Kje je požar?“ Živina tuli, otroci jokajo, starčki tarnajo in vsak dela in pomaga, kar more. Nekateri iz hiš nosijo in rešujejo, kar se dá, drugi strehe in poslopja trgajo, največ pa jih vodo vozi in nosi in če vode ni, gasé s prstjo, z gnojem in drugimi rečmi. Zares, strašno je, kadar gori, in prav storimo, da se vsak večer sv. Florijanu priporočamo, da bi bili obvarovani na njegovo priprošnje časnega in večnega ognja!

Dragi moji poslušalci! Jaz pa vem za kraj, kjer že dolgo in hudo gori, in kjer bo gorelo do sodnjega dne. Ta kraj so vice, kjer se duše naših ranjcih v ognji očiščujejo svojih madežev in malih grehov, s katerimi so šli s tega sveta. — Po nauku sv. katoliške cerkve se duše ranjcih res čistijo v nekakem ognji, ki bolj peče, kot vsak pozemeljski ogenj. Cerkveni očetje besede sv. Pavla do Korinčanov (I. Kor. 3, 15.), v katerih pravi, da *nekaterih delo* (ker nepopolno) *zgori, oni pa bodo oteti* (rešeni, zveličani), *vendar tako, kakor skozi ogenj* — razlagajo od ognja v vicah. Tudi pravijo, da je ogenj v vicah hujši kot vse muke na svetu in da se od peklenskega ognja le v tem razločuje, da bo enkrat ugasnil, med tem, ko bo v peklu vedno gorel. Gotovo je tedaj, da v vicah gori, prav verjetno je tudi, da se tam marsikateri naših ranjcih znancev, prijateljev in dobrotnikov v ognji očiščuje, da tam gori in trpi. Kaj pa hočemo mi storiti! Glejte, v vicah gori; zato pa danes in jutri „plat zvona bije,“ pa tudi vsaki dan zvečer. Duše v vicah same tako rekoč vlečejo za vrv, bijejo plat zvona, kakor bi hotele reči: *Miseremini mei itd.* —

Zares, v vicah gori, kaj pa naj storimo mi? Mi pa gasimo! In kako moremo ogenj v vicah gasiti in pogasiti, vam hočem danes povedati! Naj bo Bogu k časti, nam in dušam v vicah v prid!

Dolgo že v vicah gori. Od začetka človeškega rodu že gori in ker človeška lahkomišljenost in vnemarnost vedno še les, seno in strnje (I. Kor. 3, 12.) priklada, tudi ugasnilo ne bo do sodnega dné.

Ker pa v vicah vedno gori, zato tudi vedno plat zvana bije, ker vsak večer tudi z malim zvonom za duše zvoní. In ker večer ni povsod ob tistem času, ampak tu prej, tam poznej, smemo trditi, da vsak trenutek kje za duše v vicah zvoní. Tako res duše vedno na pomoč kličejo, kakor bi s pobožnim Jobom zdihovale: Usmilite se nas vsaj vi, prijatelji naši!

Kako pa naj ogenj v vicah gasimo? Kako naj dušam v vicah pomagamo?

1. Z molitvijo. — Duše v vicah neznano trpé, ker jih po Bogu žeja. Verna molitev pa jim je kakor hladilna rosa, ki pada na njih trpeče duše. *Saj je dobra in sveta misel, moliti za mrtve, da bi bili svojih grehov rešeni.* (II. Mak. 12). Za mrtve moliti nas cerkev vsak večer opominja. Za ranjce molimo, ko zvečer zraven rožnegavenca tudi 10krat pravimo: „Bog se usmili vernih duš v vicah!“ Za duše v vicah lahko posebej sv. rožnivenec opravljamo, samo takrat po vsaki skrivnosti namesto *čast Očetu* itd. recimo: *Bog jim daj večni mir in pokoj* itd. Posebno lepa in pripravna molitev za duše je psalm: *De profundis* — *Iz globočine*, kdor ga zna. — Cerkev še posebne molitve opravlja za ranjce, tako imenovane „bíle“. Res ni zapovedano, da bi si moral vsak bíle naročevati, ampak kateri lahko storé, naj privoščijo ranjcem tudi to hladilo. Če bile niso koristne, čemu jih je cerkev sestavila in čemu jim odločila posebni red in posebne napeve? — Te in enake molitve torej opravljajmo za mrtve, in kadar gremo memo pokopališča, vselej recimo: *Bog jim daj večni mir in pokoj; in večna luč naj jim sveti! Naj v miru počivajo!*

2. Ogenj v vicah moremo gasiti z daritvijo sv. maše. — Že v stari zavezi so tudi za mrtve opravljali daritve. Tako vemo, da je Juda Makabejec poslal 12 tisuč drahem v Jeruzalem, da bi se daritve opravile za tiste, ki so v vojski padli. (II. Makb. 12.) Če pa že kri kozlov in juncev ognušene posveti, *koliko bolj bo kri Kristusova vest očistila od mrtvih del* (Hebr. 9, 14.), tudi tiste, ki so v vicah. Saj vemo, da je duša Kristusova precej šla pred pekel, ko se je od telesa ločila in tudi zdaj še gre od vsake sv. maše duše iz vic reševati. Zato je pri vsaki maši po povzdigovanji spomin za mrtve. Kakor mislijo pobožni učeniki, je po vsaki maši nekaj duš rešenih, ali če ne, vsaj pravijo, da med sv. mašo ne čutijo svojih muk. Kakšna tolažba, kakšno hladilo je tedaj za duše v vicah ena sama sv. maša! Iz tega vidite, kako dobro je, če kdo dá za ranjce sv. mašo brati, ali če jo ustanovi, ali če vsaj na ta namen k sv. maši gre.

Pri tej priliki naj omenim, da se za ranjce posebno črne maše opravljajo, to je v črni mašni obleki. Sicer ima vsaka sveta maša neskončno veljavo, naj se bere v tej ali oni barvi; vendar je cerkev za ranjce posebne maše vpeljala, da se toliko bolj ranjceih spominjamo, in da sad sv. maše toliko bolj dušam naklanjamo. Vendar pa črna sv. maša ne sme biti vselej, kadar bi kdo hotel. Pri mrliču, to je pri pogrebu sme biti vselej črna maša, naj bo (razun nedelj in zapovedanih praznikov) kakoršen praznik hoče, tudi v privilegiranih osminah. Na 3., 8., 30. dan in pri obletnicah sme pa črna sv. maša le biti, če je péta. Le velika revščina izgovarja, da sme biti take dneve tiha črna maša. To naj vam bo v pojasnilo, da bote vedeli, kaj vam je v takih okoliščinah storiti, ali kaj smete od svojih duhovnov tirjati ali ne!

3. Gasimo ogenj v vicah, ako za duše v vicah odpustke Bogu darujemo. — Duše v vicah si same ne morejo pomagati. Oh, ko bi jim bilo dano in dovoljeno še nazaj priti, oh kako rade bi se vdeležile vseh pomočkov, katere nam sv. cerkev v zveličanje ponuja, posebno tudi odpustkov. Ali to ni več mogoče. Kar pa duše ne morejo več storiti, to pa mi lahko za nje storimo. Mi namreč svoja dobra dela, posebno še odpustke, lahko za duše v vicah darujemo. — Zato so nekateri kristijani res neusmiljeni in trdovratni; ko vendar vedó, da imajo že več svojih v večnosti in skoraj gotovo tudi v vicah, ko tudi vedó, da bi jim z odpustki lahko pomagali — pa se vendar nočejo nekoliko potruditi in odpustkov se vdeležiti, kateri so nam vendar tolikokrat na ponudbo. Glej, kristijan, kakor si odpustkov sam potreben, in če bi jih sam ne bil, kako želé in hrepené po njih duše v vicah: pa ne, da bi prišel blizo, da bi jih prejel! Imaš pač malo usmiljenja s svojo dušo in z dušami v vicah!

4. Ogenj v vicah gasimo nadalje tudi z miloščino; to se pravi, če iz ljubezni do vernih duš kaj vbogajme damo. Zato je posebno o vseh Svetih navada, da dajemo „brešice“ revežem in otrokom. In ravno molitev ponižnih revežev in nedolžnih otrok dušam v vicah trpljenje lajša in zmanjšuje. Res, da otrok še ne more celega škafa hladilne vode v vice zliti, ali en korec je pa le vljuje in več korcev tudi precej ognja pogasi. — Torej naj vam bo tudi ta pomoček še nadalje priporočen.

5. Ogenj v vicah gasimo tudi, ako se v ta namen postimo; ako si kaj pritrhamo, ako se kaj zatajimo. Glej, ti imaš kakšno jed prav rad, pa si je nekaj pritrgaš, storil si dobroto sebi in dušam v vicah. — Enako če si pritrgaš požirek pijače, nekaj spanja, kakšno razveseljevanje itd. — Enako tudi, če imaš kako zopernost, hudo

skušnjo, veliko trpljenje, težavno delo, mučno bolezen — pa vse z voljo trpiš in praviš: „Naj bo za uboge duše v vicah!“ In vselej si jim zdatno pomagaj.

6. Tu sem gre tudi velikodušno dejanje, da vse svoje zasluženje darujemo dušam v vicah, ki potem tako velikodušnost tudi bogato povrnejo. (Kaj več o tem glej Danica in dr.) — Tudi bratovščina sv. Dizma ima namen dušam v vicah pomagati ali druge bratovščine, ki so v ta namen postavljene, katerih vam pa ne vtegnem danes na drobno razkladati.

Če bi kdaj plat zvona bilo, pa bi nekateri še stopinje ne storili, da bi pomagali; če bi bil kje velik požar, pa bi nekateri hladno zraven stali, pa roke križem držali ali pa se še smejali: kaj bodele takim rekli? Rekli bodele, to niso kristijani, to niso ljudje! Taki nimajo nič srca!

Zdaj pa poslušajte! Velik ogenj gorí v vicah, pa vendar nekaterim kristijanom ni mar, da njih bližnji ranjci sorodniki v tem ognju trpé. Krščanski sin! Glej, tvoj ranjki oče v vicah trpé, trpé zavoljo tebe, ker te niso po dolžnosti svarili, ker so delali le za tvoj časní dobiček in prid, na dušni pa večkrat pozabili. Zdaj pomoči potrebujejo in milo kličejo k tebi: „Usmili se me, usmili se me vsaj ti, moj sin!“ Kaj pa ti storiš? Svojo žejo pač gasiš, nezmerno gasiš in pijančuješ, tega pa ne, da bi katerikrat za kako mašo dal, da bi ranjkemu očetu pekočo žejo pogasil ali vsaj nekoliko pohladi.

Krščanska hči! Tvoja mati v vicah goré in se pokoré, pokoré zavoljo tebe, ker so ti potuho dajali, ker so te v slabo družčino puščali. Zdaj vpijejo k tebi za pomoč in kličejo iz vic: „Usmili se me, usmili se me vsaj ti, moja hči!“ Kaj pa ti delaš, nehvaležnica? Sama ne veš, kaj bi nase dejala in obesila, da bi katerega vjela; da bi pa katerikrat za dušo ranjce matere kaj vbogajme dala, to ti pa ni mar!

Krščanski mož! Tvoja žena zdihuje v vicah in pričakuje pomoči od tebe. Ti pa si na njo že pozabil. Zavoljo tebe trpi, ker ti je véasih več dovolila, kakor bi bila smela — ti pa se je ne spominjaš več? Povej, koliko rožnivencev si za ranjco že opravil, kolikokrat si za njo odpustke že daroval? Kršč. žena! Tvoj mož je že v večnosti, skoro gotovo še v vicah, saj si sama tolikrat potožila zarad njegove mlačnosti v službi božji in družih napak, — in vendar se ga tako redkokrat spominjaš in tako malo storiš za njegovo trpečo dušo!

Krščanski farani! Vaši ranjki duhovni pastirji v vicah trpé, ker so bili premehki z vami, ker so vas prelahko odvezovali, ne po dolž-

nosti vselej opominjevali. Zdaj kličejo iz vic do vas in vpijejo: „Usmilite se nas, usmilite se nas, vsaj vi, farani naši, prijatelji naši!“ Pa morebiti zastonj kličejo. Malokdo se jih še spomni, malokdo za nje kaj pomoli, ali kaj dobrega stori!

Preljubi moji! Ne bodimo tako trdi, tako neusmiljeni. Ker vidimo, da gori v vicah, da hudo gori — nikar tako ne stojimo, ampak po svoji moči gasimo ta ogenj z molitvijo, z daritvijo svete maše, z odpustki, z miloščinjo in z drugimi dobrimi deli. — S tem bomo pomagali dušam v vicah, pomagali pa tudi sebi. Duše, po nas iz vic rešene, bodo za nas prosile, da ne pridemo v vice; če bi pa le prišli, da bodemo poprej rešeni in poprej z njimi združeni v nebesih. Amen.

Janez Ažman.

Zahvaljena nedelja.

I. Uboštvo je sreča.

Ni li Bog izvolil ubogih na tem svetu, da so bogati v veri in deležniki kraljestva, ki ga je Bog obljubil tistim, ki ga ljubijo? Jak. 2. 5.

Ni je skrbniše matere, kakor je sv. mati katoliška cerkev. V vseh okoliščinah življenja želi ona videti svoje ljubljene otroke srečne; zato jim skuša z raznimi pomočki k sreči pomagati. Njena naloga je sicer skrbeti bolj za dušno srečo svojih otrok, vendar se ona ozira tudi na telesni blagor svojih udov. Tako jim ponudi vsako leto tako imenovani prošnji teden priliko, prositi Boga, naj bi On, stvarnik in ohranjevalec vesoljstva, obilno blagoslovil človeški trud med letom. V jeseni pa, ko ljudje večinoma že pospravijo sad svojega truda, odločila je mati katoliška cerkev posebno nedeljo, da bi ta dan ljudje presrčno zahvalili Boga za vse prejete dobrote.

In tako naj se ozre današnji dan kvišku premožni posestnik s hvaležnim srcem, ker mu je Bog spet povečal premoženje. Zahvali naj ga prepričan, da je vse, kar mu je rodilo polje, kar mu je zrastle na travniku in v gozdu, kar je priredil pri živini, le „dobrote božje dar“. *Bog je, kateri rast daje*, pravi sv. Pavel. (I. Kor. 3, 7.) Pa tudi tisti, ki je trpel pretečeno poletje ali to jesen kaj škode, naj Boga danes ne pusti iz oči! Saj pravi modri Sirah (11, 4): *Dobro in hudo, življenje in smrt, uboštvo in bogastvo je od Boga*. Pomisli

naj, da Bog morda išče s tem njegovo hudim nevarnostim izpostavljeno dušo, želeč, naj bi klical z Jobom: *Gospod je dal, Gospod je vzeml; češčeno bođi njegovo ime.* In če imaš le malo lastnine in si moraš s trdim delom služiti vsakdanji kruhek, obrni se danes tudi ti hvaležen k Bogu! Zahvali ga za ljubo zdravje, da si mogel delati. Pomisli tudi, da še tega malega, kar imaš, nisi vreden, in da ne moreš zahtevati od Boga zgolj dobrot, ker ga tolikokrat hudo razžališ. Posebno se varuj ti, siromak ali sploh človek revnega stanú, danes ali sicer kedaj godrnjati zoper božjo previdnost zaradi svojega uboštva. Tudi se zategadelj, ker si moraš trdo služiti vsakdanji kruh, ne prištevaj nesrečnim ljudem. Taka nejevoljna tožba bi ti tako nič ne olajšala tvojega težavnega stanú, le jezo božjo bi si s tem nakopal. Da, še več rečem, prištevaj se srečnim ljudem, če si ubožnega stanú! Zakaj uboštvo je sreča I. za vero in II. za človeka. To sedaj dokažem, da tako ovržem pogostne pritožbe revnega ali delavskega stanú.

I. Uboštvo je sreča za vero.

1. Že podlaga vere je uboštvo. Le poglejmo v Betlehem. Tam v nizkem hlevcu stoji zibelka naše sv. vere. In če to zibelko ogledujemo bolj blizu, kaj zapazimo? Morda krasoto in bogastvo? Sv. Lukež piše (2, 17.): *Marija je porodila svojega prvorojenega Sina in ga je v plenice povila, in položila v jasli, ker zanje ni bilo prostora v hiši.* Le silna revščina se torej razodeva ob rojstvu Odrešenikovem. Hlev je prebivališče Gospodovo, jasli njegova zibel; vse njegovo bogastvo je ljubezen presvete Matere. Kedaj je bil kak otrok rojen v tako bornih okoliščinah? In to otrok, čegar mati bi bila kraljevega rodú, kakor je bila Marija kraljevega rodú Davidovega? Zato je Jezus pozneje rekel: *Lesice imajo jame in ptice neba gnjezda; Sin človekov pa nima, kamor bi glavo naslonil.* (Mat. 8, 20.) To uboštvo Jezusovo pa je pognalo najlepšo cvetko: sv. vero. Sv. Gregorij Nac. pravi, da je bil Kristus ubog, da bi nas obogatil, obogatil namreč z dragocenimi zakladi svojega božjega nauka.

2. In če storimo korak dalje, vidimo, da se je sv. vera tudi razširjala po uboštvu. Ubožni so jo namreč prvi razširjevali in ubožni so jo najprej sprejeli. Le poglejmo!

a) Kdo so bili oni, katerim je Kristus rekel: *Pojđite in učite vse narode!* (Mat. 28, 19.) Ali so bili bogatini? Sv. Pavel odgovarja: *Mi smo ubogi, in vendar jih veliko bogatimo.* (II. Kor. 6, 10.) Ubogi ribiči so bili, ki niso ničesar imeli, razven malega čolna in mreže,

možje so bili to, ki so bili večinoma v uboštvu rojeni in so ubogi umrli. Vprašajmo po premoženju n. pr. sv. Petra. Précej dá odgovor rekoč: *Zlata in srebra nimam.* (Dj. ap. 3, 6.) Vprašajmo druge aposteljne, odgovoré nam, da jim je Kristus naročil: *Ne imejte ne zlata, ne srebra, ne denarjev v svojih paseh, ne torbe na poti, tudi ne dveh sukenj, ne čevljev, ne palice; zakaj delavec je vreden svoje jedi.* (Mat. 10, 8. 9.) Ti ubožni možje so šli s svojimi učenci oznanjevat sv. evangelij s toliko gorečnostjo in ljubeznijo, da so daleč prekoračili meje svoje domovine oznanovaje nauk Kristusov najbolj oddaljenim ljudstvom.

b) Po drugi strani pa so reveži tudi najprej sprejeli nauke Jezusove. Bogatini so imeli ne-le gluha ušesa za božji nauk, ampak so se mu celó ustavljali ter smrtno preganjali one, ki so ga oznanovali. Ogenj in meč, pušice in križi, ljudje in živali so se na povelje mogočnežev morali postaviti zoper sv. vero. Povsod pa so reveži radi sprejemali evangelijske nauke, ker nobena druga vera ne podaja zanje tako tolažilnih nauk. Kolikor bolj pa se po drugi strani sv. vera obrača zoper mesenost, lakomnost, skopost, toliko več protivnikov se je proti njej vzdignilo izmed vrste samopašnih bogatinov.

3. Zato pa tudi vidimo dalje, da je uboštvo pognalo najlepše sadove krščanskih čednosti ter tako sv. vero poveljčalo.

Če se ozrem v preteklost, najdem sicer tudi med bogatini prelepe izgledе svetih čednosti, vendar je med njimi najti dosti več brezbožnežev in pohujšljivecev, kakor med reveži. Med reveži moramo iskati večino sv. mučencev in puščavnikov. Ako se ozrem v sedanjost, so razmere taiste. Če se podam v kako večje mesto ter opazujem, kakšno je tam življenje bogatinov in plemenitašev, najdem sicer tudi lepe izgledе poštenega življenja, vendar nejevere in strašnih pregreh je, žalibog, tudi na kupe. Pri revežih vendar še kaj velja stara poštenost in bogaboječnost, revniši ljudje vendar radi poslušajo pridige in krščanske nauke ter se večkrat krepčajo s svetimi zakramenti. Pri teh se najdejo še krščanski mladeniči in nepokvarjena dekleta, vestni očetje in skrbne matere, čuječi gospodarji in skrbni posli. Pač dobro vem in ne zakrivam, da se je tudi med nižje stanovce tu pa tam pritihotapila verska vnemarnost, vem, da tudi uboštvo provzroči včasih neznanske pregrehe, ki peljejo naravnost v pekel. Vse to vem in studi se mi to do dna duše, vendar splošno rečem: ubožniše ljudstvo ima več vere in strahu božjega, kot premožniše.

Ustanovilo, razširilo in poveljčalo je torej uboštvo sv. vero. Prav vpraša torej sv. Jakob: *Ni-li Bog izvolil ubogih na*

tem svetu, da so bogati v veri? Zato blagor tebi, ako si ubog, in če nisi prišel do tega ne po lenobi, ne po zapravljivosti, ne po igranju, ne po pijančevanju! Tolaži naj te misel: Bog sam časti uboštvo, in je dopustil po njem zrasti velike reči na zemlji.

II. Kakor pa je uboštvo sreča za vero, tako je tudi za človeka.

Najprej se mora povdariti, da je uboštvo jez zoper greh. Bogastvo je gotovo zelo zapeljivo in rodi le prepogostokrat prevzetnost, nejevero, oderušstvo, nespokornost. Že modri Sirah pravi: *Veliko jih je že zlato in srebro zapeljalo, in je do srca kraljev seglo ter jih popačilo.* (8, 3.) Na tisoče izgledov imamo, da so ljudje, ki so ubožni živeli bogaboječe, potem, ko so zelo obogateli, pogreznili se v najostudniše pregrehe.

V življenju sv. Antonina, nadškofa v Florenciji, se bere, da je šel nekdaž po ulicah tega mesta in ozrši se kvišku zagledal, da so na strehi neke uborne hiše angelji. Ves začuden gre v borno hišo pogledat, kdo v njej stanuje. Notri najde ubogo vdovo, ki s svojimi tremi hčerami pridno dela, da se morejo borno preživiti. Milosrčni škof spoznavši, da je ta družina tako krepotna, kakor uboga, daje jej odslej toliko miloščine, da se more lažje preživiti. V nekaterih tednih pride nadškof spet po taisti ulici. Pa ozrši se kvišku, zagleda na slemenu one hiše hudobne duhove namestu angeljev. Prestrašen pozveduje sv. mož, kako prebivalke te hiše živé. Na svojo žalost izvé, da so ženske njegove mile darove zlorabile, da več ne delajo tako marljivo, da so nečimerne ter posvetne. Resnobno jih sv. mož posvari, naj se vrnejo spet k prejšnjim navadam. Za sedaj jim miloščine še ne odtegne, pač je bil pozneje prisiljen bolj pičlo jim dajati, da bi jim to, kar jim je dajal v časnih potrebah, ne škodovalo na duši.

Kam bogastvo zapelje, povedal je tudi Kristus v priliki o izgubljenem sinu. Dokler je imel obilno premoženja, ni se spominjal svojega očeta, le za veselicami in slastnostjo je dirjal. Ko pa je vse zapravlil ter imel komaj še prešičjo hrano, tedaj so se mu oči spet odprle, kam je zabredel. Zato, ljubi kristijan, ne imej tistih praznih željâ po obilnosti in zločnosti! Zakaj v največji nevarnosti bi bilo potem tvoje večno izveličanje. Božja modrost je že vedela, zakaj je postavila tak jez pred tvoje korake. Tako je storil s taboj nebeški Oče, kakor stori previden pozemeljski oče, ko umakne otroku ostri nož, po katerem stezuje svoje ročice.

Poleg tega, da uboštvo obvaruje človeka pred velikimi grehi, pripomore mu tudi še k zasluženju. Trnjeva je pot siromakova in trpljenje ga spremlja povsodi. O revožih velja še posebno beseda Sirahova (40, 1.): *Težak jarem leži nad Adamovimi otroci.*

Toda s težavami vred raste tudi plačilo, s križem vred tudi krona; seveda le takrat, če je človek potrpežljiv, vdan v božjo voljo. In koliko zasluženje raste potem takemu kristjanu! Vsako leto, vsak mesec, vsak teden, dà, vsak dan mu vplete angelj Božji novo nevenljivo cvetico v venec večne slave. Sv. Pavel pravi, *da bomo ob svojem času želi, ako se ne utrudimo.* (Gal. 6, 9.) Dà, stanoviten mora človek ostati v dobrih sklepih. Kdor bi nekaj časa rad potrpel, potem pa, naveličavši se, godrnjal ali celo klel vsled svoje ubožnosti, tak bi kazal, da hudiču več zaupa, kakor Bogu.

Potrpežljivost pripelje slednjič reveža iz te solzne doline v raj nebeških radosti. Tam se solza osuši; križ zasveti, grenkost osladi. Saj prerokuje Jeremija (31, 12. 13.): *Njih duša bo kakor vlažen vrt, in nič več ne bodo stradali; in spreobrnil bom njih žalost v veselje, in jih bom utolažil in razveselil za njih žalostjo.* Prav govori torej spet sv. Jakob vprašajoč dalje: *Ni li Bog izvolil ubogih na tem svetu, da so . . . deležniki kraljestva, ki ga je Bog obljubil tistim, ki ga ljubijo? Zato vas vse, ki ste revnega stanu, blagruje sv. Avguštín rekoč: Velika je sreča kristijanov, katerim je dano z ubožtvom odkupiti si nebeško kraljestvo. Naj ti ne mrzi lastno ubožstvo, nič bogatejšega ni mogoče najti, kot je tvoje ubožstvo. Pa hočeš vedeti, kako bogato je ubožstvo? Nebesa ti kupi.*

Prav tako je torej, kakor s tistim, ki kam potuje. Ložje hodi, če manj nosi, tako tudi, kdor potuje proti nebesom, ložje dospě tjekaj, če je brez bogastva.

Ker je ubožstvo tako srečonosno za človeka, če je hoče prav obrniti, pač ni čuda, da je toliko bogoljubnih duš popustilo svoje premoženje in posvetni blišč, in da je toliko svetnikov se še branilo premoženja, če tudi so ga jim ljudje ponujali. Tako n. pr. sv. Paškal, sv. Ignacij Loj., sv. Vincencij Pavl. itd.

Sloveč pridigar iz 14. stol., pobožni Janez Tavlar, naleti nekega dne na siromaka, čegar zunajnost je vzbudila v njegovem srcu globoko usmiljenje. Tavlar ga pozdravi želeč mu: „Dober dan!“ „Zahvalim vas za ta pozdrav,“ odgovori berač, „pa vedite, da jaz se ne morem spomniti, da bi bil kedaj zame slab dan.“ „No“, povzame Tavlar, „tedaj ti voščim, da bi ti Bog pridejal k tem dobrim dnevom še vso mogočo srečo!“ „Zahvalim,“ odvrne berač, „toda vedite, da jaz še nikoli nisem bil nesrečen, in da se mi v vsem življenju še ni zgodila nobena nesreča.“ Tavlar poprosi čudnega siromaka, naj mu vse to pojasni. Berač mu začne razkladati: „Rekel sem vam, da še nisem doživel nobenega slabega dne; zakaj naši dnevi so le tedaj slabi, ako jih nismo obrnili v slavo božjo, dobri pa vselej. če smo služili Bogu. Pa kar se mi zdi prijetnega ali neprijetnega, vse

mi daje priliko hvaliti Boga; moja volja je vedno zedinjena z božjo in za vsako reč hvalim njegovo presv. ime. Tako je zame vsak dan dober dan, ker le človeška nepotrpežljivost prinaša slabih dni. Nepotrpežljiv pa je tisti, čegar volja se vzdiguje zoper božjo voljo. Tudi sem rekel, da še nisem bil nikoli nesrečen. Zakaj pa ne? Vsi ljudje pravijo, da so srečni takrat, kadar jim gre vse po volji. Jaz imam zmiraj to srečo. Nikdar ne pozabim, da neskončno modri in vsemogočni nebeški Oče pač dobro vé, kaj njegovim otrokom najbolje hasne in da jim vselej ravno to dá. Jaz sem vselej prepričan, da v tem trenutku je ravno to za me najboljše, kar mi Bog pošlje, naj bo moji natori prijetno ali neprijetno.“

O tem siromaku je pač kakor nalašč, kaj ne, zapisal sv. Jakob besede: *Ni-li Bog izvolil ubogih na tem svetu, da so bogati v veri in deležniki kraljestva, ki ga je Bog pripravil tistim, ki ga ljubijo?*

Danes, ljubi kristijanje, za hvalimo Boga, da je uboštvo nekako poveličal, in sicer s tem, da ga je postavil kot močen steber sv. vere in trdno podporo dušnega izveličanja. Hvaležnega naj se skazuje Bogu vsakteri za to, kar mu je dal. Ubožni naj ne zavida premožnišemu njegovega blagostanja, še menj pa naj se skuša z goljufivim ali nepoštenim ravnanjem pospeti kvišku. Spominjaj se, kogar te besede zadevajo, besedij cesarja Ferdinanda II., ki je rekel, da bi rajši šel z ženo in otroci beračit, kakor pa da bi zakrivil kak smrtni greh. Oba, revež in bogatin pa si predočujta večkrat podobo siromaka Lazarja. Nekdaj je ležal zapuščen pred vratmi bogatinovimi, pozneje ga nam sv. evangelijski kaže v naročju Abrahamovemu. Nekdaj so ga psi lizali, v raju ga spremljajo angelji. Nekdaj je bil ubog, sedaj živi poveličan. Nekdaj je bil lačen, sedaj ima vsega obilno. Nekdaj se je moral boriti, sedaj nosi zmagalni venec. Videli ste poprej njegove težave in nadloge, sedaj pogledjte vsi njegovo plačilo, ki mu bo ostalo večno. Amen.

Valentin Bernik.

2. Sovražniki zveličanja našega.

Sovražen človek je to storil.

Mat. 13, 28.

A. 1. Svetovna zgodovina nam pravi o velikih in groznih bojih, ki so se nekdanj vršili med narodi, med kralji in cesarji . . . kako so krvave perzijanske vojske, grozne grške in rimljanske vojske, ali pa turške in francoske praske . . . da so se kralji in narodi bojevali za svojo deželo . . . domovino.

2. Danes pa nam ljubi Jezus pred oči stavi nebeško kraljestvo . . . našo prelepo domovino (Mat. 13, 24—30); pa nas ob enem tudi opominja paziti, da sovražnik naš ne pride . . . nas ne premaga . . .

3. Mnogi živijo celo brez skrbi za nebesa . . . mislijo nebeško kraljestvo doseči že samoč zato, ker so krščeni na ime presv. Trojice . . . — Pa ne tako! Za nebesa se moramo vojskovati, da nam jih zagrizeni sovražniki ne oropajo . . . Zato vam želim danes razložiti besede Jezusa Kristusa, ki pravi: *Sovražen človek je to storil*; (Mat. 13, 28) in vam govorim: O sovražnikih našega zveličanja.

B. Hlapci evangelijski niso vedeli, kedo je ljulike na njivo prisejal med pšenico . . . drugače bi ga bili napadli in pretepli . . . Zato jim je tudi Jezus nedoločno rekel: *Sovražen človek je to storil* . . . Ako mi sovražnika poznamo, vemo, kdo in kje je, se bomo tudi radi in lažje vojskovali zoper njega.

1. Vojskovati se moramo prvič: S a m i z o p e r s e b e. Tisti sovražni človek si ti sam . . . Jezus, nebeški sejavec, ti je pri sv. krstu na njivo tvojega srca vsejal: vero, upanje in ljubezen . . . ti je dal nedolžnost . . . ti pa med te božje čednosti seješ dražje nevere — iz malopridnih knjig . . . zamenjaš božjo ljubezen s posvetno . . . nedolžnost pa z vso silo moriš . . . To le sovražen človek dela . . . Ako hočeš nebeško kraljestvo dobiti, moraš tega sovražnika premagati, in se vedno vojskovati zoper: samega sebe. To nam velewa mili Jezus, govoreč: *Ako hoče kedo za menoj priti, naj zataji sam sebe, naj vsak dan svoj križ sprejme, in nasleduje me.* (Mark. 9, 23.) S križem na rami se torej moramo vojskovati zoper sebe: to je zoper svoje oči, jezik, usta, roke, noge, želodec . . . *Ker tudi kdor se bojuje v vojski, ni kronan, ako se postavno ne vojskuje.* (I. Tim. 2, 5.) Kdor pa sovražnega človeka — samega sebe — premaga, dobi nebeško kraljestvo.

2. Drugi sovražnik našega zveličanja je: s v e t — ali ljudje okoli nas. Kolikokrat si že ti sklenil pobožno živeti . . . hoditi k sv. maši . . . prejemati sv. zakramente . . . pa prišel je tvoj malopridni tovariš, pregovoril te je . . . pristopili so posvetnjaki, spravili so te po stari navadi v krčmo . . .

Zoper take — svet se moraš vojskovati. Sovražni ljudje so to — sami ne porajtajo za nebesa . . . pa jih tebi hočejo oropati.

Zoper take posvetneže nas svari sv. apostol Janez, govoreč: *Ne ljubite sveta, ne tega, kar je v njem. Ako kdo svet ljubi, ni Očetove ljubezni v njem.* (I. Jan. 2, 15.)

Svetniki so se sveta izogibali in bali . . . v puščavi živeli po trideset in še več let . . . zato so premagali svet — svojega sovražnika . . .

Deklica . . . , mladenič . . . stôri tudi ti tako! in nebeško kraljestvo bo vaše.

3. Našega zveličanja najhujši sovražnik je pa: **s a t a n**. — Svet bi bil lep in neškodljiv, če bi ga satan ne ostrupil . . . Naši počutki bi nam ne bili pogubljivi, ko bi jih satan ne zbegal, ostrupil; sovražni človek v sv. evangeliju torej je hudobni duh, ki vedno kroži . . . lovi, išče . . . koga bi požrl. Zdaj se spremeni v kačo . . . , človeka in volka . . . leva . . . Ako te zgrabi, te požre za večno pogubljenje.

Zoper tega grozovitega sovražnika se moramo vedno vojskovati po opominu sv. apostola Petra, ki piše: *Bodite trezni in bedite; ker hudič, vaš zopernik, kroži kakor rjoveč lev, in išče, koga bi požrl. Temu se ustavljajte močni v veri.* (I. Petr. 5. 8—9.)

C. Bodočo sredo imamo god sv. Martina, škofa, slovenskega rojaka in krščanskega vojščaka . . . bojeval se je za nebeško domovino . . . premagal je sebe . . . svet . . . še satana, ki se mu je celo v smrtni uri približal, ki mu je hotel kokolja pregrehe prisejati med pšenico njegovih obilnih dobrih del . . . Pa premagal ga je . . . zato se zdaj raduje v sv. nebesih . . .

O sv. Martin! podpiraj tudi nas v pretežavni vojski, da srečno zmagamo in se nekdam pri tebi veselimo v nebeškem kraljestvu! Amen.

Simon Gaberc.

Šestindvajseta nedelja po binkoštih.

I. Dvojno drevo.

Nebeško kraljestvo je podobno gorčičnemu zrnu, katero je človek vzel in na svojo njivo vsejal. Mat. 13, 31.

Obe priliki, o katerih nam govori današnji sv. evangelij, pomenite sveto cerkev; gorčično zrno, ki priraste do velikega drevesa, pomeni zunanje razširjanje katoliške cerkve po celem svetu; kvas pa, ki se primeša med moko in jo skisa, da se more iz nje dober kruh peči, pomeni znotranjo moč sv. cerkve, posebno moč njenih nauk in zakramentov, kateri, ako se človeka primejo, ga vsega predelajo, z duhom Kristusovim napolnijo in tako rekoč kruh Kristusov iz njega

storijo. V prvi priliki se nebeško kraljestvo primerja drevesu in to mi daje povod, o dvojnem drevesu vam govoriti, o drevesu življenja in o drevesu smrti. Vse v največjo čast Božjo.

I. Dvojno drevo je bilo v raju zasajeno, drevo življenja in drevo spoznanja hudega in dobrega. — Drevo življenja je sad rodilo, kateri je naše prve stariše ohranjeval pri zdravju in življenju, da niso zboleli, ne umrli, ampak tudi po svoji telesni naturi bili neumrjoči. Ako bi se bili naši prvi stariši tega drevesa držali, bi se mi vsi, ki smo njih otroci, brez telesne smrti v nebesa preselili. Ali Adam in Eva sta grešila, smrt se je nju in vseh njunih otrok polotila, pota k drevesu življenja ni bilo več najti. Zdaj pa je Bog v svoji neskončni milosti začel drugo drevo zasajati, h kateremu je bil vsem Adamovim otrokom pot odprt; seme tega drevesa je že v raju vsejal, ko je prvim starišem obljubil Rešenika. Prikazalo se je pa to drevo na zemlji, ko je devica Marija spočela in rodila Jezusa, blaženi sad svojega deviškega telesa.

Majhno je bilo to drevo od začetka; kakor borno dete se je naš božji Zveličar na svet rodil; rasel je v skritem, zaničevanem kotu tega sveta, v mestu Nazaret; le malo učencev, dvanajst ribičev je imel sprva; hudobni ljudje so rast tega drevesa na vso moč zadrževali; že v mladih letih so mu po življenju stregli; in ko je že začel svoje korenine poganjati in se razširjati, so v slepoti svojega sreca pogosto sekuro nanj nastavljali, da bi ga bili posekali in s sveta strebili; zares po pripuščanju božjem so tudi tako daleč pripravili, da je to drevo na videz pod njih sekirami, pod smrtnim preganjanjem padlo posekano; Jezus je na križu umrl in bil je pokopan! Pa s tem niso dosegli, kar so bili namenili; zakaj drevo je, kakor zrno, tretji dan spet iz zemlje prirastlo, Jezus je od smrti vstal, in govoril: *Meni je dana vsa oblast v nebesih in na zemlji: pojdite po vsem svetu, učite vse narode, krščujte jih v imenu Očeta, Sina in sv. Duha, učite jih spolnovati, kar sem vam zapovedal. Jaz ostanem pri vas do konca sveta.* — S temi besedami je bil drevesu življenja obljubljen večni obstanek, da mu nobena reč ne more več škodovati in ga pokončati.

Aposteljni so se po Jezusovem povelju razšli po svetu, označevali sveto Jezusovo vero, in tako zasadili katoliško cerkev, katera se v sredi sveta vzdiguje kakor nebeško drevo, svoje veje po vseh deželah steguje in s svojo hladno senco vse obsega; pa tudi s svojim zveličanskim naukom vse oživlja in za večno življenje redi. Srečen, kdor pod tem drevesom prebiva in njegov sad vživa!

Sad tega drevesa pa je dvojen: sveti nauki in sveti zakramenti; kdor svete nauke rad posluša in svete zakramente pogosto pa tudi vredno prejema, bo imel dušno življenje. Nad vse všeč pa mi je en sad na tem drevesu — Jezus Kristus v zakramentu presv. rešnjega Telesa; skrit pred našimi telesnimi očmi; nezapopadljiv našim počutkom. — Majhno zrno je, katero neverniki zaničujejo, brezbožni ljudje z nogami teptajo; ako pa na dobro zemljo pade — to je, če v pobožno in čisto srce pride, postane veliko drevo, katerega sad dušo zdravo ohranjuje in za večno življenje poživlja. — O da bi kristijani le tudi pogosto pristopali k temu drevesu življenja, in vredno pripravljeni zavžili njegov sad.

Kakor vsi pobožni, bi se tudi oni prepričali, da je zakrament svetega rešnjega Telesa zdravilo zoper vse rane, vir vseh čednosti in milosti. Tu so se pobožni učili ponižnosti; kdo bi se še povikševal, če tu neskončnega Boga vidi v majhni podobi kruha; učili so se krotkosti in potrpežljivosti; je li mogoče, da bi se človek jezil nad storjenimi krivicami, ko se Jezusu Kristusu v sv. rešnjem Telesu godi tolika krivica, toliko zaničevanje in sramota? — Učili so se čistosti. — Kdo more Jezusa v podobi belega kruha pogledati, ne da bi se spomnil, da tukaj prebiva najčistejši Sin prečiste Device, Jagnje brez madeža; ženin, kateri se med lilijami pase — čiste ljubi? Tu so se učili ljubezni; zakaj tu je ljubezen, katera se nam vživati daje in nič družega od nas ne tirja, kakor da se ž njo sklenemo, kakor jed s truplom! — Tako postane iz majhnega zrna veliko drevo vseh čednosti, katere kakor vejice iz njega rastejo in sad rodé za večno življenje. — „Kdor sad tega drevesa jé, pravi Kristus, bo živel vekomaj.“ Da, oni kristijani, kateri svojo dušo hranijo s kruhom besede božje, z nebeško hrano sv. zakramentov in osobito z angeljskim kruhom sv. obhajila, se lahko primerjajo pticam radučim se na košatem drevesu.

Kakor ptice se proti nebesom povzdigujejo, nimajo tega sveta za svojo pravo domačijo, marveč si druge iščejo, visoko nad zvezdami; ne zakopljejo svojega srca v posvetne zaklade, ampak si za tiste prizadevajo, kateri nikdar ne minejo. — Poglejmo, ljubi moji, ptico, kako se letaje po zraku upeha in nikjer obstoječega mesta ne najde, dokler se na kako drevo ne spusti in ne vsede; tam gori pa veselo od veje do veje skaklja in svojo pesem prepeva; — ravno tako tudi človek: dokler hrepeni za posvetnimi rečmi, za veseljem sveta, nima počitka; kadar se pa vsede na vejo sv. cerkve in pribeži pod njeno hladilno senco, se njegovemu srcu mir in veselje zopet povračuje. —

O koliko jih je že skusilo to resnico! Dokler so po grešnih potih hodili, dokler so posvetno pregrešno veselje vživali in ljubili, dokler niso marali za sveto cerkev: bili so vsi nepokojni in nekako pobite so se čutili; ali ko hitro so obžalovali svoje pregrehe — slovó dali pregrešnemu veselju, kmalo je bilo drugače — mir jih je zopet napolnil, potolažila se jim je huda nepokojna vest!

Poglejte pa tudi ptico, kako na visokem drevesu gnjezdo napravlja za sebe in svoje mlade; tako si tudi duša na drevesu katol. cerkve prebivališče pripravlja za nebesa, v katere bode, kadar bo konec pozemeljskega popotovanja, sprejeta.

Pa tudi v našem srecu mora to drevo biti, mora globoke korenine v njem poganjati, cveteti in sad roditi, kakor Jezus pravi: *Nebeško kraljestvo je v vas*. To se zgodi, ako nam sv. nauki tudi v srece sežejo in nas k pravemu krščanskemu življenju obudijo. Kakor solnce, kadar na zemljo posije, vse spreobrne: temo razsvetli, mrtvo oživi in ogreva: tako tudi krščanske vere nauki ljudi spreobrnejo. Zato tudi Jezus Nebeško kraljestvo primerja kvasu, katerega žena postavi in potem cele tri polovnjake moke vmesi, da ž njim lepo dobro testó naredi, in z malim kvasom skisa veliko moke. Kakor testó na kviško gre, kadar se kvas vanj dene: tako morajo tudi nauki ganiti vse ljudi, da svoje misli povzdignejo k nebeškim željam, da začnejo stvari zaničevati in stvarnika iskati, od zemlje proč v nebesa se ozirati in za večnost skrbeti. — Kakor malo kvasu tri polovnjake moke do dobrega prekvasi, tako more ena sama beseda božja vse naše misli, besede in dejanja spremeniti inboljšati. Kakor je pa žena vzela kvas ter ga skrbno pomešala med moko: tako si morate tudi vi božjo besedo k srecu vzeti in dejati med svoje misli, besede in dejanja in pa dobro premisliti; potlej postanete kruh, ki bo dobro dišal, vi bote dobri in pobožni kristijani, spolnile se bodo nad vami besede Jezusove: *Jaz sem vas poslal, da greste in sad prinesete in ta sad vam ostane*. Nekega dne je šel Jezus s svojimi učenci v mesto Jeruzalem; zunaj mesta najde figovo drevo in ker je ravno lačen bil, hoče od njegovega sadu jesti, pa ni nobenega našel; tedaj ga je preklel rekoč: „Vekomaj ne boš sadu storilo!“ Drugo jutro gre spet s svojimi učenci memo tistega drevesa, bilo je ta čas vsahnilo. — Temu drevesu so tisti enaki, kateri nič dobrega sadu ne prinesejo, tudi njim Jezusove besede veljajo: vekomaj ne bode te sadu storili. Posekani boste in v ogenj vrženi. Da se pa nam ne bo tako godilo, vsadimo v srece drevo dušnega življenja, pridenimo kvasu med božjo besedo; prizadevajmo si dober sad storiti, kateri nam vekomaj ostane. Ako se obnašamo

kakor pridni vrtnarji in trudimo, bo tudi Bog našemu drevesu rast dajal, da se bo zmeraj više vzdigovalo do visokih nebes; ob smrti ga bo Bog presadil v nebeški vrt, kjer bo vekomaj cvetelo in zelenelo in nas razveseljevalo s svojim sladkim sadom.

II. Zraven drevesa življenja je bilo pa še drugo drevo v paradizu zasajeno, drevo spoznanja dobrega in hudega; reklo se mu je tako, ker, dokler Adam in Eva od njega še nista jedla, tudi še nista vedela za greh; ko sta pa po njegovem sadu stegnila svojo roko, odprle so se jima oči, da sta spoznala hudo; nesrečni greh se je vlegel v njuno poprej nedolžno srce; sram ju je bilo in strah pred Bogom, in v slepoti svoje duše sta se rajši med drevje skrila, da bi ju Bog ne bil videl. Poglejte tukaj žalostno prigodbo grešnega padca, po katerem je bila smrt na svet rojena, kakor sveti Pavel piše: *Po enem človeku je greh na svet prišel in po grehu smrt, in tako je smrt vse ljudi obšla.* Ljubi moji! To drevo — smrt še dandanes med nami raste in se široko razprostira; vse vrste grehov visijo na njem. Drevo življenja ljudem kaže božje zapovedi, drevo smrti jih pa mika, da bi jih prelomili. Drevo greha je strašno med nami zrastle in skoraj žuga spodružiti drevo življenja. Nedorodni človek v otročjih letih še ne vé razločka med dobrim in hudim; o srečna leta, dokler še ni človek okusil od drevesa greha! Toda prej ali slej prileze do njega zvita kača, skušnjava se ga loti, kaže mu prepovedani sad greha, mu obeta tudi goljufno srečo, če ga vžije, če v greh privoli in ga stori; hujša in hujša prihaja skušnjava; hudi duh napenja vse moči, ga pregovoriti v greh, kakor Evo; toda gorje mu, ako se dá motiti!

Lep je bil prepovedani sad videti, in prijeten v jed; tako ima tudi greh lepo zunanjo podobo; obljubi in prinese tudi sprva kako veselje, kak dobiček. Kako se prevzetnemu v prsih širi, če se mu drugi prilizujejo; kako je lakomni dobre volje, če mu gre prav po sreči in denar narašča v skrinji. Celó zavid in jeza imata svoje hudičeve veselje, kadar se moreta nad kom maščevati, njegovo srečo skaziti. In tako ni greha brez kake prijetnosti. Ta človeka tako dolgo mika in vleče, da ga nazadnje zapelje v grešno dejanje. Ali kaj se zgodi? Veselje greha kmalo mine, hitreje kakor dim, ki ga veter razžene, podobno Sodomskim jabelkom, od zunaj lepo rudečim, od znotraj pa puhlim in gnjilim; strah se človeka loti, huda vest se zbudi kakor ojster sodnik, ki človeku njegovo hudobijo oponaša in ga obsodi. Da, dokler se še po grehu vest glasi in človeka opominja, je še upanje zanj, da bo v sé šel. Ako pa tudi vest utihne, kakor pes, ki ne laja,

kadar roparji pridejo, tedaj je huda; človek se pogrezuje iz greha v greh in se še k vsem pregreham smeje. Toda enkrat bo huda, če prej ne, gotovo na sodnji dan. Konec greha pa je smrt, kakor je Bog Adamu v paradizu rekel: *Ako boš od tega sadú jedel, boš umrl.* Da telesna smrt pogosto za grehom nastopi, nam pričajo žalostni zgledi. Koliko jih je že umrlo, ki bi še lahko živeli, pa z grehom so si prezgodnjo smrt nakopali! — Resnične so besede sv. Pavla: *Plačilo za greh je smrt.* Srečen grešnik, katerega se le sama telesna smrt prime, kateri dela pokoro in se druge večne smrti reši. Pa to je ravno najbolj žalostno, da večjidel za grehom pride dušna smrt ali pogubljenje. — Koliko je zavrženih v peklju, ki so od drevesa greha obilno vživali in zdaj večno umirajo. Njih nesreča naj bo nam živim v nauk in svarjenje, da se ne dotaknemo prepovedanega sadú, da se greha skrbno varujemo, da nas ne stori vekomaj nesrečnih.

Čudno drevo raste na nekem otoku daljnega morja, katero puhti tako močen strup, da šest ur okoli njega nobena živa stvar obstati ne more; nobeno drugo drevo blizu ne raste, ribe v vodi poginjajo, ptice, ako blizu tistega drevesa priletijo, mrtve popadajo na zemljo. — Kdorkoli se temu drevesu bliža, mora umreti; težko se kateri še zdrav nazaj vrne. Strup tega drevesa je celó obražtan, ker ga za razne reči rabijo, ali kdo bo šel ponj, ker vsakemu smrtno nevarnosti žuga? — Zatorej ondote gosposke takim hudodelcem, ki so že k smrti obsojeni, na voljo dá, ali po rabeljnovih rokah smrt storiti, ali eno škatljo tistega strupa prinesiti; večji del njih si zadnje izvoli. Duhoven jih na smrt pripravi; usnjato kapo čez celo obličje, v kateri je za očesa dvoje s steklom zadelanih ljukenj; ravno tako usnjate rokavice na rokah smrtno pot nastopijo. Ako veter proč od njih, ali jim za hrptom vleče, in ako na vso moč hitijo, včasih še kateri živ nazaj pride. Takih eden je pripovedoval, da tisto drevo zraven neke reke stoji in 5 do 6 manjših okoli njega; nič družega se tam ne vidi, kakor pečevje, mrtva trupla in zaboji. Zares strašnejšega kraja ni najti na svetu, kakor je ta-le; pravijo pa, da je pravični Bog pustil to drevo rasti v kazen razuzdanosti nekdanjih prebivalcev.

To nezdravo drevo nam je živa podoba greha, kateri tudi okoli sebe vse spremeni v žalostno puščavo in vsaki živi duši žuga časno in večno smrt. Izmed desetih, ki se drevesu greha bližajo, je komaj eden rešen. Kdor se ga skrbno ne varuje in daleč od njega proč ne stoji; na duši mrtev bo blizu njega obležal, v življenje se ne bo več povrnil. Zato, ljubi moji! učimo se od tega drevesa, greha se bati. Naj bi se nam obetala cela kraljestva, ne storimo ga. Pa še več naukov nam tisto drevo daje. Kakor namreč blizu njega ni mogoče obstati, tako je tudi zraven grešnega človeka za druge hudo biti. — Kakor tisto drevo na šest ur daleč vsako živo stvar pokonča, tako tudi greh

s svojim pohujšljivim zgledom nedolžne pokvarja in ostrupuje. — Varujmo se torej ne-le greha, ampak tudi vsakega pohujšanja, da se nas prijelo ne bo. Oglejmo si družbe razuzdanih, zakaj njih sapa je dušni strup. Smrt hodi pred njimi in za njimi; in prej ali slej bo zadela tudi tiste, ki ž njimi hodijo.

Spoznali smo zdaj dvojno drevo, drevo življenja in smrti. Le to vam rečem: Če vam vest pravi, da ste tudi od drevesa greha vživali in na duši zboleli; zdaj je še pomoč za vas; pribežite k drevesu življenja, katerega sad dušo ozdravlja; pritecite k spovedi, k božji mizi, držite se zvesto sv. cerkve, njenih zveličanskih naukov, nabirajte pogosto od drevesa milosti, ki v katoliški cerkvi raste, kateremu nikdar ne odpade listje in cvetje, kateremu vedno zori prežlahtni sad, da ne omagate tukaj ob težavnem potovanju skoz zemeljsko puščavo ter srečno dospete v nebeški raj, kjer bomo vživali od drevesa večne radosti. Amen.

† Štef. Gnjezda.

2. Kvas pri dobrih delih.

Nebeško kraljestvo je podobno kvasu, katerega je žena vzela in vmesila med tri polovnjake moke, da se je vse skvasilo. Mat. 13, 33.

A. 1. Kajn je ubil Abeljna, brata . . . krvi glas vpije za osveto, maščevanje . . . ter se vzdiguje do božjega trona — za kazen . . .

2. Pa tudi vsako še tako malo dobro delo se vzdigne, vzraste do sv. nebes, nas uči Jezus v sv. evangeliju. (Mat. 13, 31—35.) Malo zrno gorušice . . . visoko vzraste . . . mala betva kvasa prekisa tri polovnjake moke ali testá . . . in ga vzdigne, da lepo nakipne . . . Ako bi naše delo bilo malo, kakor trohica moke . . . pa prideneš ti ali nebeška žena božjega kvasa le eno betvo . . . postane vse okusno za nebesa . . . Bogu dopadljivo . . . za nas zveličavno . . .

3. Kaj pa torej stori, da malo delo toliko veljavo dobi? . . . Kateri pa je tisti nebeški kvas, katerega je žena vzela in vmesila med tri polovnjake moke, da se je vse skvasilo? — Poslušajte me — naznanim vam: **Kvas pri naših dobrih delih.**

B. Svetniki so čudovite reči delali: cele noči premolili . . . celo korizmo prepostili ob suhem kruhu . . . bolnike ozdravljali . . . še

mrliče oživljali . . . Mi pa tega ne moremo, vendar tudi naša mala in drobna dela do Boga nakipnejo, ako jim pridenemo :

1. Kvas svoje marljivosti. — Bučelica je zadosti mala stvarica . . . pa z marljivostjo nanosi polne koše sladkega satovja . . . še manjša je mravljica, ki si s svojo marljivostjo sezida visoke grade . . . Pesek . . . moka so drobne trohice, pa marljivost zidarja in mlinarja jih na visoko nasiplje.

Naše malo dobro delo obilnokrat zopetovano postane visoko drevo do nebes. Kralj David je molil sedemkrat na dan, in si je celo svoje življenje visoki vršaj dobrih del nasipal. — Ako ti samo trikrat na dan moliš . . . ali vsaki večer deseti del rožnega venca opraviš, pa to delaš marljivo skozi deset . . . dvajset let ali še več . . . ali če drugo dobro delo marljivo opravljaš, ti nakipne ali vzraste do sv. nebes. Zato sv. apostol Pavel lepo pravi: *Vsaki — naj dela, kakor je v svojem srcu namenil, ne z žalostjo, ali po sili, veselega daritelja namreč Bog ljubi.* (II. Kor. 9, 7.)

2. Kvas: Krščanska ljubezen. Na dan plačila se bodo zveličanci čudili nad krono, katero jim bo dal Jezus . . . Kdaj smo ti to storili, da nam toliko plačilo zdaj daješ? Sodnik pa jim bo rekel: *Kar ste najmanjšemu mojih bratov storili, to ste meni storili.* (Mat. 25, 40.) Kristijan! ali razumeš te besede? Jezus hoče reči: Krščanska ljubezen tvoje najmanjše delo povzdigne . . . požlahtni . . . in če bi bila samo ena kupica studenčnice . . . ena skorjica kruha lačnemu . . . en novič beraču . . . en robeč goležu: dobiš plačilo nebeško. Pretečeno sredo je bil god sv. Martina. V hudi zimi jezdi na vajišče . . . sreča golega berača, ki se mraza trese . . . usmili se ga: polovico plašča mu dá . . . Ponoči se mu ogrnjen Jezus prikaže, ter ga pohvali: „Krščeneč Martin mi je to storil“ . . .

Koliko prilike imamo si v krščanski ljubezni nabirati, nalagati dobra dela . . . Vidiš reveža, bolnika, siroto . . . pristopi, pomagaj mu . . .

3. Kvas: Marijina priporočba. — Ako bi nas minister pri cesarju priporočal, bi gotovo dobili . . . Kratka beseda imenitneža veliko izdá . . . Najmogočnejša je priporočba Marije Device. Vsako najmanjše dobro delo naše je Bogu jako dopadljivo, če ga Marija priporoča. „Nek grešnik v sanjah vidi Sodnika . . . duše zaporedoma pristopajo . . . še on mora priti . . . že je obsojen . . . peklo vidi . . . Pride pa Marija, prinese Jezusu listek . . . ga prebere . . . sodbo predrugači“ . . . (Liebfrauegarten.)

Taka je Marijina priporočba. Zmolil je bil češčeno Marijo: za srečno sodbo; to je Marija priporočila . . . Toliko moč ima ena češčena

Marija . . . Kaj še le celi rožni venec . . . Kako čudovito nakipnejo tvoje molitve in druga dela . . . na priporočbo Matere božje. — Saj nebeško kraljestvo je podobno kvasu, katerega je žena vzela in vmesila med tri polovnjake moke, da se je vse skvasilo.

C. Danes je god: varstvo Marije Device — patrocinium — priporočimo se ji prav lepo . . . naj ona naša dela priporoča pri Bogu . . . sprosi usmiljeno sodbo . . . „Pod tvojo pomoč pribežimo, o sv. Bogorodnica . . . ne zavrzi naših prošenj . . . pokaži nam Jezusa! Amen.

Simon Gaberc.

Poslednja nedelja po binkoštih.

I. Poslednja sodba vesela za pravične, strašna za krivične.

In tedaj bodo videli Sinú človekovega priti v oblakih neba z veliko močjo in veličastvom. Mat. 24, 30.

Nebo in zemlja bota prešla, bratje in sestre moje! kaj bo ostalo pa nam? — Ostale bodo samo še besede Kristusove in njegove obljube, s katerimi pravičnim obeta večno plačilo, krivičnim pa večno kazen. Ostale bodo in spolnile se bodo besede Kristusove, s katerimi napoveduje v današnjem evangeliju in sicer večkrat v svetem pismu prihodnjo oestro sodbo. — *Sodit bo prišel žive in mrtve*, kakor molimo v apostolski veri in tedaj ga bomo videli priti (Sinú človekovega) *v oblakih neba z veliko močjo in veličastvom*. Strašna znamenja bodo na nebu pred drugim prihodom Kristusovim, kakor sam pravi: da bo solnce otemnelo, da luna ne bo več dala svoje svetlobe, da bodo zvezde z neba padale in da se bodo moči nebeške gibale. — Takrat se bomo morali vsi prikazati pred njim; zakaj poslal bo svoje angelje po nas s trobento in močnim glasom in nas bodo zbrali od čveterih vetrov, in bomo stopili pred njega, svojega pravičnega sodnika, *da bo prejel vsak v svojem telesu, kakor je storil, dobro ali hudo*. (II. Kor. 5, 10.)

Kristijani moji, kako se nam bo takrat godilo? Poslušajte: tisti strašni dan vesoljne sodbe bo vesel za pravične, žalosten pa za krivične. — O tem vam želim danes nekoliko spregovoriti in pokazati, kako nas misel na pravično sodbo od greha odvračuje in k dobremu priganja! Bog nam daj svojo pomoč!

I. Vesoljna sodba bo neizrečeno vesela za pravične. — Zakaj?

1. Prvič zato, ker jih bo pravični sodnik ločil od hudobnih, kakor tam pastir ovce loči od kozlov. — Oh kakšno veselje! Kako težavno, kako mučno je bilo kdaj na zemlji za pravične, ker so morali s hudobnimi skupaj stanovati, skupaj delati, skupaj živeti. Kolikokrat so zavoljo tega zdihovali, kolikokrat so želeli rešeni biti te nadloge, proč priti izmed hudobnih in pohujšljivecev. Glejte, takrat se bodo njih želje spolnile; takrat bodo rešeni in ločeni od hudobnih, ločeni za zmeraj, ločeni za večno!

2. Drugič se bodo pravični na dan sodbe veselili zato, ker bodo videli prinesti bukve življenja in v njih zapisana svoja imena; pa ne samo imena, tudi vse dobre misli, svete želje, pobožna djanja, zveličanska dobra dela. — Ob tem pogledu se bodo čudili množici dobrih del, in skoraj ne bodo umeli, kdaj se je nabralo toliko dobrega!

3. Tretjič se bodo pravični veselili na dan sodbe zavoljo znamenja sv. križa, ki se bo prikazalo v oblakih neba in bo svetilo kakor solnce. Razveselili se bodo tega znamenja, pravim, ker so ga na zemlji vredno častili, voljno nosili in hodili za Kristusom ž njim. — Zdaj bo vse pozabljeno, če je bilo na zemlji še tako hudo in težavno, še tako grenko in neprijetno; še tako mučno in žalostno!

4. Četrtrič se bodo pravični na sodnji dan veselili zavoljo Jezusa samega, katerega bodo prvokrat ugledali v podobi Sinú človekovega, in v katerem bodo spoznali svojega najboljšega prijatelja, svojega Odrešenika, svojega plačevaleca; o katerem bodo vedeli, da ni prišel pogubit jih, ampak peljat jih s sabo v hišo nebeškega Očeta! Oh kakšno veselje!

5. Petič se bodo pravični na dan vesoljne sodbe veselili zavoljo tega, ker se bo takrat pravica očitno in vsem skazala. Takrat bo nedolžnost pravičnih vsem razodeta, takrat se bo pokazalo, koliko so na tihem in skrivaj dobrega storili, koliko po nedolžnem krivice trpeli, kako dobre namene imeli. Takrat bo prišla na dan njih resnična ponižnost, njih skrita pokora, njih delujoča ljubezen, prišli bodo na dan njih posti, njih zatajevanja, njih bogoljubna pota, obilni prejeti sv. zakramenti, zadobljeni mnogi odpustki! Takrat bodo pričali za pravične mnogi reveži, ki so bili obdarovani, mnogi bolniki, ki so bili obiskani, mnogi spokorniki, ki so bili od njih na pravo pot pripeljani!

6. Šestič se bodo pravični takrat posebno veselili z avoljo sklepa sodbe, ker jim bo Kristus pričo vsega sveta ljubeznivo zaklical: *Pridite vi, izvoljeni mojega Očeta, in posedite kraljestvo, katero vam je pripravljeno od začetka sveta!* — Oh presladke, oh čez vse vesele besede! Bog daj, da bi jih tudi mi slišali na dan sodbe iz ust Kristusovih!

Bodi torej potolažen, ti pravični kristijan, in nikar se sodbe ne boj preveč! Če si tudi tukaj po krivem tožen, po nedolžnem obrekovan in zaničevan; če tudi tvoja dobra dela slabo sodijo, če ti tudi zdaj slabe namene podtikujejo; veseli se, na sodnji dan bo tvoja nedolžnost pred vsem svetom spoznana, zgubljena čast in dobro ime ti bo pred vsem svetom nazaj dano. — Veseli se sodnega dneva, ti, poštena krščanska devica, ki raje pomanjkanje trpiš, raje stradaš in medliš, kakor pa da bi nedolžnost in poštenje prodajala za časni dobiček, za minljivo meseno veselje! Kristus te bo na sodnji dan očitno za svojo nevesto spoznal! Oh kakšno veselje!

Potolažena bodi, pobožna duša, ki moraš sedaj na zemlji marsikaj preslišati in pretrpeti, zato, ker rada hodiš večkrat k spovedi in k sv. obhajilu, ki se ne sramuješ v tretji red stopiti, ki se ogibaš hudobnih tovarišij! veseli se; na sodnji dan se nobeden več ne bo norčeval iz tebe, ampak tisti bodo osramoteni, ki te sedaj psujejo in zasmehujejo!

Veseli se sodnjega dneva, ti krščanski oče! ki svojim otrokom lep izgled daješ, ki jih v strahu božjem rediš, ki jih z lepo pa tudi z ostrostjo pred hudobnimi družbami varuješ in odvrčaš! Tvoji otroci bodo na sodnji dan za te pričali, hvaležne se ti skazali in očitno spoznali: Naš oče je prav skrbel za nas, nam je strah dajal o pravem času, njemu se imamo zahvaliti, da nismo pogubljeni.

Veseli se sodnjega dne, ti krščanska mati! ki si svoje otroke v krščanskih resnicah lepo podučevala, ki jim nisi nikoli potuhe dajala, in ki odraščenenih, kar je bilo v tvoji moči, nikoli nisi izpred oči pustila! Na sodnji dan še ti bodo tvoji otroci hvaležni; na sodnji dan bodo tvoji otroci tvoja največja čast. Oh, kako bodeš vesela, če bodeš tisti dan mogla reči: „Glej, Gospod, koliko otrok si mi dal, vse sem ti dala dobre nazaj, nobenega nisem zgubila!“ — Enako gospodarji, gospodinjje, če svoje dolžnosti storé.

Veselili se bomo sodnjega dneva mi, krščanski pridigarji in duhovni pastirji, če svoje dolžnosti zvesto spolnujemo. — Oh kakšno veselje za nas, če bodemo tisti strašni dan mogli pred sodnika stopiti in reči: „Gospod! delali smo za tvojo čast, razširjali tvoje kraljestvo,

odvrčali pohujšanja, pobijali zmote, priporočevali čednosti, učili male, svarili odraščene, podpirali slabotne, spreobračali grešnike, potrjevali pravične, delili sv. zakramente, tolikokrat ponavljali zadnjo večerjo, molili za žive in mrtve! Gospod, zavoljo tebe smo zapustili očeta in mater, in ženo, in brate in sestre, ter smo šli za tabo, kaj nam bodeš sedaj dal? O kako veselo bode za nas, če nam poreče takrat, kakor nekdanj aposteljnom: *Resnično vam povem, da ob prerojenji, kadar bode Sin človekov sedel na sedežu svojega veličastva, bodete tudi vi, ki ste šli za menoj, sedeli na dvanajstih sedežih, in sodili dvanajstere Izraelove rodove. In sleherni, kateri zapusti hišo, ali brate ali sestre, ali očeta ali mater, ali ženo ali otroke, ali njive zavoljo mojega imena, bode stoterno prejel, in dosegel večno življenje.* (Mat. 19. 28—29.)

II. Nasproti pa bo, ljubi moji, vesoljna sodba dan strahú, žalosti in trepeta za nespokorne grešnike. Zakaj?

1. Prvič že poklic k sodbi bo zanje silno strašen. Saj vemo iz skušnje, kako se že tu na zemlji vsakdo prestraši, ko je pred sodbo poklican, in še bolj, če je obsojen v ječo ali celo v smrt. — Kakšen strah se bo še-le polotil krivičnih in trdovratnih grešnikov, kadar jih bodo angeltji s trobento zbudili in tirali k sodbi, o kateri že naprej vedó, da se bo slabo iztekla, da jim bo prinesla osramotenje in zasluženó kazen in večno obsodbo.

2. Sodnji dan bo zato tako strašen za krivične, ker bodo ločeni od svojih, od pravičnih, od dobrih, od nedolžnih na večne čase. Sin bo ločen od očeta, hči od matere, brat od sestre, mož od žene, prijatelj od prijatelja! Takrat bota, kakor beremo pri sv. Lukežu (17, 34.) *dva v eni postelji; eden bo sprejet in eden puščen: dve bote skupaj mleli, ena bo sprejeta, ena pa puščena; dva bota na njivi, eden bo sprejet in eden bo puščen!*

3. Bo za grešnike poslednja sodba zato tako strašna, ker bodo takrat razodete vse njih hudobije, njih hinavščine, njih grde misli, pregrešne želje, vsa njih nesramna dejanja in ostudne pregrehe s sabo, z drugim spolom; vse skrivne pregrehe, katerih se zdaj pred ljudmi sramujejo in katerih še spovedniku ne razodenejo.

4. Bo za grešnike pri sodbi posebno to hudo, ker bodo zagledali Jezusa kot svojega pravičnega sodnika, čigar zapovedi so zasmehovali in prestopali, kateremu so v življenju toliko nečasti delali, njegovo trpljenje tolikokrat ponavljali! Radi bi se takrat skrili, pred Jezusovim obličjem bežali, ali kam? Grobje jih

ne bodo hoteli nazaj, — gore jih ne bodo hotele pokriti, — hribje jih ne bodo hoteli zasuti, četudi jih bodo prosili, — še smrt bo pred njimi bežala.

5. Za grešnika bode vesoljna sodba zato tako strašna, ker bode našel tam toliko tožnikov. — Tožili ga bodo Ninivljani, ker so na eno samo Jonovo pridigo pokoro delali, nespokorni grešniki pa so toliko pridig slišali, in se vendar niso poboljšali in spokorili. (Luk. 11, 32.) — Pogubljevala bodo grešnike na dan sodbe neverska ljudstva iz Tira in Sidona zavoljo velikih milost, ki so jim bile na ponudbo, pa se jih niso hoteli posluževati. — Vstali bote proti grešnikom mesti Sodoma in Gomora, ki bi ne bili tako daleč zašli, če bi imeli toliko pomočkov za zveličanje. (Mat. 11, 21—23.)

6. Največji strah in trepet pa bode na grešnike naredil sklep s o d b e, ko jim Jezus poreče: *Poberite se spred mene, vi prekleti, v večni ogenj!* (Mat. 25.) O strašne besede, katere naj bi nas nikdar ne zadele!

Boj se torej vesoljne sodbe že sedaj, ti grešnik in hinavec, ki se pobožnega delaš, v ovčjo obleko oblačiš, znotraj pa si zgrabljiv volk. Tam pri sodbi bode prišla na dan tvoja hinavščina, tvoji skrivni grehi, tvoje nesramnosti in hudobije.

Boj se že sedaj, krivičnik ti, ki imaš krivično blago na vesti, pa se znaš tukaj pravici odtegniti; boj se, ki zatiraš ubožce in sirote, ki zapiraš svoje roke in duši pred potrebnimi in ne poznaš nobenega usmiljenja — boj se, pa poboljšaj se tudi — popravi že tukaj svoje krivice, če ne, te bode večni Sodnik poslal v ječo, iz katere ne bodeš prišel, dokler ne plačaš do zadnjega vinarja!

Bojte se sodbe že naprej, vi trdovratni grešniki, ki si iz nobene pridige, iz nobene spovedi nič ne storite, mirno, tje v en dan grešite: vse te pridige, vse spovedi vas bodo tožile, in takrat boste videli, da vam je bilo zveličanje na ponudbo, pa sami niste hoteli in ste čas božjega obiskovanja zamudili.

Kristijani moji! To strašno resnico o vesoljni sodbi večkrat vzemimo v spomin, in globoko jo vtisnimo v srce. Mislite na sodbo, vi nedolžni, to vam bode dalo moč, da boste dobri ostali, v dobrem rastle in do konca zvesti ostali! Mislite na poslednjo sodbo, vi spokorniki, to vas bode priganjalo, da boste iskali, kolikor mogoče božji pravici že tukaj zadostovati, da boste čisti v mislih in željah, spodobni in sramožljivi tudi tam, kjer vas nihče ne vidi. — Mislite na sodbo, vi grešniki! To vas bode ganilo, da boste grešno pot zapustili

in na pot pokore se podali! — Sploh, če se nam kdaj grde in pregrešne misli vzdigujejo, če nas kdo na skrivnem želi v ta ali oni greh zapeljati: o hitro se spomnimo na sodbo, in skušnjava bode gotovo premagana. — Če nas po krivem dolžé, če nam slabe namene podtikajo, če nas slabo sodijo, o spomnimo se na sodbo: tam bode enkrat vse razodeto! Tam pa bode tudi vse razloženo in določeno za večno! Kar bo Kristus o nas sklenil, to se ne bode moglo preklicati, ne preprostiti, ne prenarediti; kar bode rekel, pri tem bode ostalo, ostalo celo večnost! Zakaj nebo in zemlja bosta prešla, kar pa bode Kristus rekel, kar bode nad nami sklenil: njegova beseda pa ne bode prešla! Amen.

† Anton Furmacher.

2. Vesela sodba.

Takrat se bo prikazalo znamenje Sina človekovega na nebu; in tedaj bodo jokali vsi rodovi zemlje, in bodo videli Sina človekovega priti v oblakih neba z veliko močjo in veličastvom.

Mat. 24, 30.

A. 1. Znana vam je prilika evangeljska o gospodarju, odhajajočem na tuje, ki je svoje blago izročil hlapcem . . . po 5, 2, 1 talent . . . ob povratku skliče hlapce in terja denar z obrestmi vred, in skrbne je pohvalil . . . (Mat. 25, 14—23.)

2. To priliko nam razvzlava, pojasnjuje današnji sv. evangelij. (Mat. 24, 15—35.) Kdo je gospodar . . . hlapci . . . kaj je vrnitev . . . in račun . . . Jezus bo prišel sodnji dan delat račun s svojimi hlapci . . . *Takrat se bo prikazalo znamenje Sina človekovega na nebu; in tedaj . . .*

3. Oh groza! Kaj, ljubi Jezus, vsi rodovi bodo jokali? Da, rodovi zemlje bodo jokali: grešniki; rodovi nebes pa se bodo veselili: zveličanci! Naj bi se mi ne jokali, ko bo prišel Sodnik, temveč veselili se, vam želim danes pokazati, kdo bo imel veselo sodbo, in vam govorim: o veseli sodbi, 1. za nedolžne; 2. za goreče.

B. Jezus je vsakega rad imel, še celo grešnike . . . obedoval z njimi . . . Posebno pa je nedolžne ljubil . . . To nas uči, da veselo sodbo bodo imeli

1. nedolžni . . . Jezus pravi: *Pustite otročiče, in nikar jim ne zabranite k meni priti, ker takih je nebeško kraljestvo.* (Mat. 19, 14.)

Tukaj Jezus sodbe namreč nič ne omeni, ker za nedolžne bo lahko vesela. Zato pa nas vse, da bi imeli lahko in veselo sodbo, ljubi Jezus za nedolžnost vnema, govoreč: *Resnično, povem vam, ako se ne spreobrnete, in niste kakor otroci, ne pridete v nebeško kraljestvo.* (Mat. 18, 3.) Nedolžni imajo veselo sodbo, uči sv. Cerkev, zato pri pogrebu otrok Boga hvali, ki jim večno življenje takoj podeli — vitam illico largiris aeternam.

Danes je god nedolžne deklice sv. Cecilije . . . Jezusa ljubila čez vse . . . zagovarjala . . . zvesta ostala — nedolžna. Ob smrtni uri je pela . . . veselo Boga hvalila . . . ker zaupala je, da jo čaka vesela sodba pri milem Jezusu, katerega je iz celega srca ljubila in zanj prelila svojo nedolžno kri . . . Tako bo tudi na sodnji dan, ko se bo prikazalo znamenje Jezusa Kristusa, sveti križ; vsi rodovi zemlje: posvetnjaki in grešnice bodo jokali, nedolžni pa se bodo veselili sodbe in Jezusa.

Na taki način, če bodo le samo nedolžni imeli veselo sodbo, sv. cerkev po pravici moli pri zadušnicah: *Trepečem in bojim se, kadar bo prišla sodba in bodoča jeza.* Ljubljeni poslušalci! vam v tolažbo moram reči, da vesela sodba čaka tudi

2. goreče spokornike. Akoravno je krstna nedolžnost zapravljena . . . četudi si dolgo v grehah živel . . . moreš še vendar vesel biti takrat, ko se bo ljubi Jezus prikazal s svojim znamenjem: sv. križem, ako za svoje zmote primerno pokoro storiš . . .

Mnogokrat sem vam med letom govoril o pokori, ki nas z Bogom sprijazni, vam kazal mило obnašanje Jezusa do nas grešnikov . . . Še rajše nas pa Bog ima, če smo goreči v spokornem življenju . . . Sv. Cecilija je bila goreča . . . za Boga . . . Jezusa . . . vero . . . Sv. apostol Pavel ves goreč: *Želje imam razvezati se in biti s Kristusom.* (Filip. 1, 23.)

Kaj pa ti, kakšno željo pa ti imaš? . . . Ali ste slišali danes, kako bodo v stiski sodnjega dne ljudje vihrali . . . Jezusa iskali . . . prašali: Kje je Kristus, da bi nam pomagal . . . Ali takrat bo že prepozno . . . zato pa zdaj bodimo goreči spokorniki, naj nam bo sodnji dan — vesel dan!

C. Tako, ljubljene kristijani! groza nas spreletava — slišati — popis sodnjega dneva . . . še groznejša bo sodba sama . . . *Takrat se bo prikazalo znamenje Sina človekovega na nebu; in tedaj . . .* Mi pa se Boga zdaj bojimo . . . živimo nedolžno . . . bodimo goreči spokorniki . . . in Jezus nas bo pohvalil, govoreč: *Aj, dobri in zvesti hlapec! ker si bil v malem zvest, te čez veliko postavim, pridi v veselje svojeja Gospoda.* Amen.

Simon Gaberc.

Prva adventna nedelja.

I. Lažnjivi jezik.

Nobene resnice ni v deželi.

Ozej. 4, 1.

Slabo znamenje je pri bolniku, pravi sv. Alfonz, če je njegov jezik črn, in večkrat se bolezen ložje dá presoditi po jeziku, kakor pa po žili! Kadar prihaja jezik črn, se je bati, da se bliža smrt.

Kristijani! veliko ljudi je, ki hodijo v cerkev k službi božji, k sv. maši, k pridigi, ki molijo sv. rožnivenec, in sploh več krščanskih pobožnosti opravljajo, katerih jezik je pa vendar-le črn, v znamenje njihove dušne smrti! — Ali pa veste, s čim se jezik očrni?! — Jezik se očrni z lažjo, z obrekovanjem in opravljanjem, kletvijo in z nesramnim govorjenjem. — Na ta čveterni način se očrni in ostrupi človeški jezik, kar spričuje, da je duhovna smrt tacega človeka prav blizo.

Pričeli smo sv. adventni čas. Adventni čas je čas pripravljanja na sv. božični praznik, — na rojstvo Jezusovo v naših srcih! — in torej tudi čas pokore, pa tudi dolžnosti duhovnih pastirjev, da priganjajo ljudi s premišljevanjem večnih resnic k pokori in poboljšanju življenja! — Iz tega namena sem si tudi jaz za predmet svojih govorov v letošnjem adventu izbral „jezik“, ter se namenil vam pokazati, da jezik na čveterni način hudo dela zoper Boga in njegove zapovedi.

Danes kot prvo nedeljo v adventu premišljujmo lažnjivi jezik. — Lažnjivi jezik imenuje prerok kačo! — Kača je nevarna človeškemu telesu, — laž pa duši, in sicer zato, ker 1. laž žali Boga, 2. jemlje lažnjiveu čast, in 3. rani svojega bližnjega!

Božji Zveličar, čegar prihod v naše srce željno pričakujemo, naj razsvetljuje vas in mene, da spoznamo, kako velik greh je laž, da se resnično spokorimo!

I. Vsaka laž je greh, ker žali Boga!

Sv. apostol Jakob pravi (3. 5—8): *Jezik je sicer majhen ud, in vendar velike reči napravi. Glejte, majhen ogenj velik gojzd zažge. Tudi jezik je ogenj, zapopadek hudobije. Jezik je postavljen med našimi udi, ki ognjusi vse telo, in zažgè tek našega življenja vnet od pekla. Zakaj vsake nature zveri in ptice, lazeče in druge,*

živali se dajo ukrotiti, in so bile ukrotene od človeške nature, jezika pa noben človek ne more ukrotiti, nepokojna hudoba je, poln smrtnega strupa! — Glejte, kaj napravi hudobni jezik, in tak hudoben jezik je lažnjivi jezik, ker tak žali Boga.

a) Bog je večna resnica, ki ne more goljufati, ne goljufan biti. In Kristus, božji Sin, je rekel: *Jaz sem pot, resnica in življenje!* — Kdor torej laže, je sovražnik Božji, in Bog njegov, ker Bog mora že po svojem bistvu vsako laž sovražiti.

Če bi kdo imel kakega prijatelja in bi vedel, da ta ne more trpeti kake reči, pa bi jo vendar njemu na kljub storil, menite-li, da bi še dalje ostala prijatelja? Mislim, da ne! Obrnite to primero na laž in Boga! Vi veste, da je Bog zgolj resnica, kako bi ga torej laž ne razžalila? Laž žali, — pa še močno žali Boga! — Tega se lahko še bolj prepričamo, če pomislimo na razmero med človekom in Bogom! — Bog je naš stvarnik in vsegamogočni Gospod, mi smo pa le revne stvari, delo njegovih rok! Kdo bi si upal vsegamogočnemu in vsegavednemu Gospodu v obraz lagati, češ, saj se mu ne bom zameril? Še svojim predpostavljenim si ne upamo predrzno v oči lagati, ker se bojimo jih razžaliti; — kako pa bi si mogli misliti, da z radovoljno in premišljeno lažjo ne žalimo Boga, neskončno resničnega in vsevednega Gospoda?!

b) Pa tudi sv. pismo nam potrdi, kako Bog laž sovraži in kako Boga žali. Kralj David prepeva (Ps. 5. 5—9): *Ti o Bog! pogubiš vse, ki lažnjivo govoré!* V bukvah pregovorov (12, 22.) beremo: *Lažnjive ustnice so gnjusoba Gospodu!* — In Farizejem je Jezus rekel (Jan. 8 44): *Vi ste iz očeta hudiča . . . on je bil od začetka ubijalec, in ni v resnici ostal, ker ni resnice v njem; kadar laž govori, iz lastnega govori, ker je lažnik in oče laži!* — In sv. Janez piše (Raz. 21, 8): *Vsi lažniki bodo imeli svoj del v gorečem, ognjenem in žveplenem jezeru, kar je druga smrt!* . . .

c) Kako laž Boga žali in kako Bog laž sovraži se vidi tudi iz kaznij, s katerimi je Bog lažnjivce dostikrat na tem svetu pokoril. Poslušajte nekatere izglede.

Ananija in Safiro je Bog v apostolskih časih s hitro smrtjo kaznoval, ko sta lagala sv. Petru. — Elizejev hlapec Giezi je zaradi ene same laži gobov postal vse svoje žive dni (IV. Kralj. 5, 27). — Sv. Jakob Nisibiski, škof v Mezopotamiji, potuje nekikrat v drugi kraj. Potoma pride do ubožcev, ki ga prosijo, da bi jim podaril toliko denarja, kolikor bi ga potrebovali, da bi pokopali mrliča-tovariša, ki jim je ravnokar umrl. Usmiljeni škof jim dá, česar ga prosijo, in moli za pokojnika, da bi mu Bog odpustil njegove grehe, in ga sprejel

med število izvoljenih. Ko škof dalje odide, začno grdi lažniki dozdevanega mrliča drezati in klicati, naj bi vstal, ker se dosegli svoj namen in škofa ob denar pripravili. Mrlič namreč ni bil pravi mrlič, temveč se je le delal, kakor da bi bil umrl, da so njegovi tovariši priliko imeli, denar od škofa dobiti. Kako pa se hudobneži prestrašijo, ko svojega tovariša kličejo, pa ga ne morejo v življenje priklicati. Božja roka ga je zadela; bil je res mrtev!

Učite se torej iz teh izgledov, kako je Bogu laž zoprna!

II. Lažnjivi človek pa tudi samega sebe poškoduje na svoji časti, ker ga vsak zaničuje, in mu nihče ne veruje, če tudi katerikrat dobro misli in resnico govori. Ljudje se ravno tako malo nanj zanašajo, kakor na pokaženo uro, katera drugače bije, kot kaže. Pošten kristijan ložje prenese vsako zasramovanje, kakor pa, če mu kdo pravi, da je lažnik. — Lažnjivec si škoduje na blagu, ker nobeden noče nič ž njim opraviti imeti; vsak se boji, da bi ga ne prevaril in ogoljufal. Bog ga tudi marsikaterikrat z nadlogami obišče, da po nadlogah več zgubi, kakor si je v več letih z lažmi pridobil, dasiravno si vselej tega ne domisli. — Največ si pa lažnik škoduje na duši, ker je Bogu nepokoren, ga žali, oskruni podobo božjo na svoji duši, katera bi morala ravno v tem Bogu podobna biti, da bi bila resnična, kakor je Bog, ki je zgolj resnica; zgubi prijaznost božjo, za katero bi mu moralo bolj žal biti, kakor za vse posvetno blago in za vso človeško prijaznost; zakaj ker vse, kar je posvetnega, bo minulo, Bog pa ostane vekomaj. Zato pravi sv. pismo: (Modr. 1, 11.) *Usta, ki lažejo, dušo umoré!* — *In lažnjive ustnice so Gospodu gnjusoba.* (Preg. 12, 22.)

Zato so se pa tudi svetniki toliko bali laži. Sv. Andrej Avελinski je bil iz prvega sloveč pravnik ali jezični doktor. Nekega dne se je poganjal za neko pošteno in pravično reč. Dasi-ravno pa se je poganjal za dobro in pravično reč, se mu ob tem vendar-le nekama jezik zaplete v neko malo laž. Kmalo na to pa bere v sv. pismu: *Usta, ki lažejo, dušo umoré*, in te besede ga tako močno pretresejo in mu srce s toliko žalostjo zaradi te laži napolnijo, da pri tej priči popusti pravosredništvo, stopi v samostan ter postane menih!

Cesar Maksimilijan je kristijane močno preganjal in moril. Poslal je svoje vojake tudi po sv. Antima, škofa Nikomedijskega, da bi ga prijeli in v ječo zaprli. Prigodi se pa, da vojaki kar ponameroma pridejo v svetnikovo stanovanje ter poprosijo nekoliko jedi. Sv. Antim jim gostoljubno postreže. Ko se najedó, vprašujejo svetnika, kje bi utegnili najti škofa Antima, in svetnik jim odgovori: „Le pogledjte ga, tukaj le pred vami stoji, zakaj jaz sam sem škof Antim!“ — Vojščaki osupnejo in si ne upajo rok položiti na častitljivega starčka, ki jim je bil tako lepo postregel, in tedaj mu rekó: „Ne bomo te s seboj odpeljali, temveč porečemo, da te nismo našli!“ — Toda

sv. Antim jih zavrne rekoč: „Otročiči moji! tega nikakor ne smete storiti, zakaj jaz nočem, da bi lagali; rajše umrjem, kakor pa, da bi vam laž nasvetoval.“ In res je šel ž njimi pred cesarja! Tako močno, glejte! so se svetniki laži bali!

III. Laž je pa slednjič tudi zaradi tega huda reč, ker rani bližnjega!

Kdo more povedati, koliko škode in krivice, koliko žalosti in jeze mora dostikrat kdo zaradi laži družih prebiti, in vse to bi moglo ostati brez kazni pred očmi neskončno resničnega, vsevednega Boga!?

Kristus sam nas je učil: *Ljubite se med seboj, in kar nočete, da bi drugi vam storili, tudi vi drugim ne storite!* Nobeden izmed nas pa ne želi nalagan biti, pa tudi ne zaradi laži družih kako škodo na imenu, premoženju ali zdravju trpeti, torej tudi mi ne smemo tega drugim storiti ter se skrbno vsake laži zoper bližnjega varovati, ker drugače bi se močno in hudo pregrešili zoper preimentno zapoved božjo: *Ljubi svojega bližnjega, kakor sebe!*

Varujte se torej vsake laži zoper bližnjega, ker Gospod sam žuga (III. Mojz. 19, 11.) rekoč: *Ne lagajte, tudi naj nihče ne goljufa svojega bližnjega!*

Pa akoravno mi lahko spoznamo iz vsega, kako huda reč je laž gledé Boga, samega sebe in bližnjega, se je vendar ne bojimo, ne varujemo! — Nekateri lažejo zato, da bi drugi imeli visoke misli o njih, kako so modri in razumni! — Trgovci in prodajalci lažejo, da bi več dobička imeli. — Mešetarji, da bi si več prislužili, ter dušo in telo zastavljajo, in Boga iz nebes in hudobo iz pekla na pričo kličejo, da bi bila poroka, da resnico govoré, pa vendar ni res, kar pravijo! — Otroci lažejo, ker se šibe starišev bojé; hlapci in dekile lažejo, da bi ne bili svarjeni, ali pa da miru ne bi skalili; mož laže, da bi žena ne jezikala; in žena zopet, da mož ne razsaja in razgraja. Pa kdo vé vse naštetih, iz kakih namenov se laže. Prav govori prerok, ki pravi: *Ni je resnice v deželi!* — Naj se za laž iščejo kakoršnikoli vzroki že: vsi ne veljajo nič, ker laž je vendar-le in ostane greh. Sv. Avguštin pravi: *Lagati ni dovoljeno po nobeni ceni, če bi se tudi zveličanje kakega človeka, ali zveličanje vsega sveta z lažjo doseči utegnilo. Nikdo naj ne misli, da laž zaradi tega ni pregrešna, če se utegne z njo komu kaj pomagati; tudi s tatvino bi se moglo komu kaj pomagati . . . pri vsem tem pa vendar nobeden ne more reči, da tatvina ni pregrešna. Ako bi kje kak otrok, ki še krščén ni bil, umiral, pa bi se do njega ne moglo priti drugače, kakor z lažjo, bi se vendar človek ne smel zlagati. — Ko bi človek,*

uči nadalje sv. Avguštin, *z eno samo lažjo zamogel vse nevernike k pravi veri pripeljati in vse grešnike k pokori spreobrniti, bi se vendar ne smel zlagati! In ko bi mogel z lažjo tudi peklena vrata odpreti in vse zavržene rešiti, se vendar ne sme lagati!* — Glejte, tako ostro pišejo cerkveni učeniki o laži. Laž, če tudi v sili storjena, je božje razžaljenje; Boga pa, katerega moramo nad vse ljubiti, ne smemo nikoli razžaliti!

Torej kristijani! če smo se tudi mi do sedaj z lažjo pregrešili, — in kdo bi se imel v tej zadevi nedolžnega, da bi se ne bil nikdar zlagal? — kaj nam je storiti sedaj, ko se je približal čas pokore in poboljšanja? — Obžalujmo 1. vsako laž iz dna svojega srca! — 2. Če smo bližnjemu z lažjo storili škodo ali krivico na dobrem imenu, poštenji, premoženji ali zdravji, ali če smo ga z lažjo jezili, ali pohujšali, prekličimo laž ter popravljajmo hudo s tem, da zanaprej dobro o njem sodimo in govorimo, da molimo za njega in mu vso škodo skušamo povrniti. 3. Ker smo pa prepričani, kar moramo biti, da je vsaka laž huda reč pred Bogom, škodljiva in pogubljiva za nas in bližnjega, storimo tedaj danes zavezo s svojim jezikom, da ne bomo zanaprej nikdar nikoli več lagali, ter recimo s pobožnim Jobom (27. 3—4): *Dokler je sapa v meni, in dihanje od Boga v mojih nosnicah, ne bodo govorile moje ustnice krivice, in moj jezik ne bo zmišljeval laži.* Amen. Andrej Šimenec.

2. Klic pokore.

Glas vpijočega v puščavi: Pripravite pot Gospodu, ravne storite njegove steze. Luk. 3, 4.

A. 1. Lepi zeleni in cvetoči svet je zginil; nastaja neugodna zimska dóba . . . tičice so utihnile . . . narava se spravlja spat . . . živahni svet se je spremenil v puščavo.

2. Sv. adventni čas, ki ga danes začnemo, nas pač spominja tiste žalostne dóbe pred Jezusom, ko je sv. Janez Krstnik hodil po puščavi . . . oznanjeval prihod Zveličarja in ljudi klical k pokori, govoreč: *Glas vpijočega v puščavi: Pripravite pot Gospodu, ravne storite njegove steze.*

3. Pokora je tudi nam potrebna . . . že koj danes doni v naše sree: Trojni klic pokore, ki ga hočemo danes premisliti, in poslušati.

B. Sv. apostol Pavel judom piše: *Obilno in različno je nekdanj Bog govoril očakom v prerokih, ter jih je budil k pokori.* (Hebr. 1, 1.) Tako so še zdaj obilni in različni klici, s katerimi ljubi Bog grešnike opominja, vabi in kliče k pokori.

1. Tak mogočen klic pokore je: glas današnjega lista: *Bratje! ura je že nam iz spanja vstati. Zdaj namreč je naše zveličanje bliže, ko kadar smo se poverili. Noč je prešla, dan pa se približal. Zavrzimo tedaj dela teme, in oblecimo orožje svetlobe. Kakor podne pošteno hodimo, ne v požrešnosti in pijanosti, ne v nečistosti in nesramnosti, ne v kregu in nevošljivosti: temuč oblecite Gospoda Jezusa Kristusa!* (Rim. 13, 11—14.)

Grešnik je podoben zaspancu . . . Grešni Avguštin pravi: *Slišal sem glas: Vstani! pa sem zopet zadremal v grehih . . . že bom, pa že bom . . .* Tudi mi dremljemo . . . spimo, današnji sv. list tudi nam velja . . . Vstani torej, grešnik . . . prebudi se grešnica . . . Nevarno je v grehih spat. Ura je, čas že je, da že enkrat greh zapustiš, saj že dolgo Boga žališ, Jezusa sovražiš . . .

2. Drugi klic pokore je: mili glas Marije Device. — Mati (na Tinju) je zgubila trepastega sina . . . hodi po gošči . . . kliče ga po planini . . . če bi slišal in se vrnil domov. Tako naša ljuba mati Marija Devica kliče nas trepaste svoje zgubljene otroke, naj bi se v resnični pokori vrnili k nebeškemu Očetu, ter pravi: *Pristopite k meni vsi, kateri me poželujete, in nasitite se mojega sada.* (Ecl. 24 26.)

Mati božja že dolgo hodi za teboj po goščavah tvojih zmot . . . po planinah tvojih hudobij . . . te kliče zopet zdaj v adventu . . . kliče k zornicam . . . kliče k spovednici . . . kliče te k sv. obhajilu . . . še celo k Jezusu v nebesa te kliče . . . Na Marijin mili glas torej grešniki prestopite iz satanovega tabora na zveličansko stezo svete pokore . . . *Pripravite pot Gospodu, ravne storite njegove steze!*

3. Ako te pa ta mili glas Marije ne gane k pokori, pa poslušaj strašni klic pokore — tretjič: *trobento sodnjega dneva*, ki nam ga sveti evangelist Lukež danes tako grozno popisuje! (Luk. 21, 25—33.)

Hud potres v Zagrebu dné 9. nov. 1880 . . . ljudje bežali iz hiš na ulice . . . silno vpili . . . klečali, molili . . . pod milim nebom služili škof sv. mašo . . . obilno ljudstva . . . tudi slaboverneži . . . vse joče . . . nobeno oko ni suho . . . potres jih je genil, kaj še-le bo strahota sodnjega dneva, ker ono je le senca . . . trohica proti sodnjemu dnevu . . . solnce . . . luna . . . zvezde . . . obsodba: *Poberite se od mene, pogubljeni!* (Mat. 25, 41.)

Osorni glas trobente je poklical sv. Jeronima iz grešne posvetnosti k pobožnosti, sodnje trobente glas ga je ohranil na stezi najostrejšje pokore . . . Rekel je: „Ali jem, ali pijem, vedno mi doni glas trobente sodnjega dneva: Mrlič! vstanite, in pojdite na sodbo.“

C. O preljuba mati božja Marija! ki si že neštevilno veliko grešnikov poklicala na stezo spokornosti . . . v nebesa . . . kliči tudi nas . . . vse grešnike k pravi pokori . . . naj bi na strašni sodnji dan smeli poleg Jezusa iti v nebeško veselje! Amen.

Simon Gaberc.

3. Ljubezen sv. Andreja do križa.

In Jezus jima reče: Hodita za menoj.

Mat. 4, 19.

Danes teden smo končali cerkveno leto, danes prvo adventno nedeljo pa ga spet pričenjamo. Danes teden ste slišali brati sv. evangelij o sodnjem dnevu in danes spet. Danes teden ste slišali besede Kristusove: *In takrat se bo prikazalo znamenje Sinu človekovega na nebu*; danes pa govori spet sam Jezus rekoč: *In tedaj bodo videli Sinu človekovega priti na oblaku z veliko oblastjo in častjo*. Na kaj se opirajo vse te besede Kristusove? V prvi vrsti pomenjajo sv. križ, kateri se bo kazal sodnji dan kot znamenje njegove največje oblasti in časti. Jutrnji dan, ljubi kristijanje, pa se spominjamo tistega aposteljna, kateri je ves čas svojega življenja vso čast iskal ravno v križu. Z aposteljnomo križa, s sv. Andrejem, začnjenja torej sveta cerkev svoje leto. Primerno bo pač, da si danes ogledamo ljubezen sv. Andreja do križa. V naslednjem jo vam hočem bolj živo opisati.

Ko je Jezus hodil ob galilejskem morju, videl je dva brata, Simona, kateri je imenovan Peter, in Andreja, njegovega brata, metati mrežo v morje; bila sta namreč ribiča. In jima reče: Hodita za menoj, in vaji bom storil ribiča ljudi. (Mat. 4, 18. 19.) *Hodita za menoj*; iz teh besedi, ljubi kristijanje, moremo povzeti poklic obeh aposteljnov h križu. Zakaj oba sta oznanovala križ, oba sta ljubila križ, oba sta umrla na križu. Pa ostanimo pri sv. Andreju.

Mi, ki živimo ob koncu 19. stoletja po Kristusu, ne moremo si še živo predstavljati, s kolikimi težavami se je pri tedanjih okoliščinah moral boriti sv. Andrej, oznanovaje sv. evangelij divjim ljudstvom v Scitiji, potem v sedanjih turških pokrajinah: Traciji in

Epiru, in slednjič na sedanji grški zemlji v mestu Patras. Vedno je želel veliko trpeti za sv. vero, pa še-le v tem mestu se mu izpolni najsrčniša želja.

Poveljnik mesta Patras, Egej po imenu, brani sv. Andreju oznanovati sv. vero, pokliče ga pred se ter ukaže darovati bogovom. Pa Andrej mu odvrne: Jaz darujem vsak dan vsemogočnemu Bogu, ki je edin in resničen, pa ne volovskega mesa in tudi ne kozlovske krvi, ampak neomadeževano jagnje na altarju, čegar meso potem zavživajo vsi verniki; jagnje pa, ki je bilo darovano, ostane še zmiraj celo in živo. Na to ga Egej ukaže vreči v ječo. Kristijanje bi ga lahko rešili, ali sv. apostelj jim brani želeč trpeti za Kristusa. Ko ga mestni poveljnik v nekoliko dneh spet pokliče predse in ko Andrej brez strahu hvali Križanega, reče mu Egej ves srdit: „Dobro, ker ti tako hvališ križ in svojega križanega Gospoda tako povzdiguješ, dal bom tudi tebe križati, da boš tudi ti svojemu Gospodu v smrti podoben.“

Kaj menite kristijanje, da se je sv. Andrej te sodbe kaj ustrašil? Še-le razveselil se je je. Zakaj nikdar še ni kak posveten človek tako silno hrepenel po mesenem razveseljevanju, kakor sv. Andrej po mučeništvu. Ves spehan in zdelan je od misijonskih potovanj, starost se mu že razodeva na vsem telesu, pa vendar hitro stopa na kraj, kjer se ima smrtna kazen nad njim izvršiti. Njegovo srce se mu kar razširi, ko ugleda križ pripravljen. Zato ga veselega srca pozdravi in tako-le nagovori: *O ljubi križ, ki si prejel lepoto in čast od udov Gospodovih! Dolgo sem hrepenel po tebi, skrbno sem te ljubil, neprenehoma te iskal; vendar so te enkrat našle moje želje. Še ti se razveseli in sprejmi me; vzemi me proč od ljudi in daj me nazaj mojemu Učenikn, da me po tebi nazaj dobi, ki me je na tebi odrešil!*

Kaj ne, dragi kristijanje, kako presrčen, kako vzvišen, kako ginljiv je nagovor sv. Andreja do križa. Vreden je, da ga podrobno premislimo.

O ljubi križ, ki si prejel lepoto in čast od udov Gospodovih!
(Bodi mi srčno pozdravljen, hoče reči.)

Aposteljni so večkrat občudovali ljubezen, ki jo je imel Izveličar do trpljenja. Ob vsaki priliki je govoril o trpljenju, celó takrat, ko se je veličastno spremenil na gori Tabor. Vselej je ob takih prilikah postal Jezus nekako bolj živahen in navdušen mnogo prestatu. Zlasti se je to pokazalo zadnjo Veliko noč, ko je rekel svojim aposteljnóm: *Srčno sem želel to velikonočno jagnje jesti z vami, predno trpim.* (Luk. 22, 15.) Zakaj je hrepenel Zveličar bolj po tej Veliki noči, kot po družih? Zato, ker je bila zadnja pred trpljenjem in smrtjo

na križu. Zato sam brž pristavi: *predno trpim*. Glejte, verni poslušalci, te ljubezni Jezusove je bil ves prešinjen tudi njegov učencec in apostelj, sv. Andrej. Po križu je upal Odrešeniku postati bolj podoben, po križu, ki je posvečen s predragoceno krvijo večlovečenega Sina božjega. Zato zakliče apostelj: *O ljubi križ, ki si sprejel lepoto in čast od udov Gospodovih*.

In dalje ga nagovarja apostelj: *Dolgo sem hrepenel po tebi, skrbno sem te ljubil, neprenehoma te iskal; vendar so te enkrat našle moje želje!* Sv. Andrej zato tako močno hrepeni po križu, ker vé, da mu križ donese slednjič veliko več veselja, kot bolečin. Ako pa človek to spozna in primerja večnost s časno minljivostjo, zakaj ne bi križa ljubil, zakaj bi še kar nalašč ne hodil za njim?

Zato pravi sv. Andrej: *Skrbno sem te ljubil, neprenehoma te iskal; vendar so te enkrat našle moje želje*. In sedaj sv. mučenec kar zahteva, da bi bil tudi križ tako razveseljen, kakor se on srečnega čuti. Torej zakliče: „*Še ti se razveseli in sprejmi me.*“ „Kako?“ vpraša, gledé na te besede sv. Brnard, „kako? ali je čut tako močan, da bi kar prešel v les in bi še križ začel takó rekoč veselja poskakovati?“

Vzemi me proč od ljudi, govori dalje sv. Avguštin, *in daj me nazaj mojemu Učeniku, da me po tebi nazaj dobi, ki me je na tebi odrešil*. Sv. Apostelj vidi tu svoj poslednji cilj, on vidi že v duhu nebesa, kamor naj ga Oni sprejme, ki ga je odrešil na lesu sv. križa.

Kdo ne bi spoznal v toliki gorečnosti sv. Andreja zares prave ljubezni njegove do križa? In kdo bi si ne želel biti na njegovem mestu? Ali ni to res nekaj čeznarurnega, nekaj božjega, če v očigled smrti na križu sv. Andrej razodeva toliko stanovitno ljubezen do trpljenja in do svojega križanega Gospoda? Ljubezen do križa, to je vse nekaj družega, kakor pa potrpljenje v križu. Potrpljenje v križu je znamenje navadnega kristijana, ljubezen do križa pa je znamenje popolnega kristijana. Ljubezen do križa je srčno veselje in srčna želja trpeti.

Sv. Andrej je visel dva dni na križu in ves ta čas je učil neštevilno množico, ki ga je hodila gledat, poslušat in občudovat. Kaj pa je učil na križu?

Učil je to, kar je poprej v dejanju spolnoval, predno je prišel na križ, namreč: *Ljubezen do križa*. In to jih je ganilo na tisoče, da so se odpovedali svojim malikovalskim zmotam in sprejeli vero Kristusa križanega.

Pride pa v tem času poseben trenutek za sv. Andreja, da postane otožen. — Na obrazu se mu bere žalost, pa jo tudi izrazi.

Toda zakaj? Ne zavoljo bolečine. ne zavoljo tega, ker ga čaka na križu gotova smrt, marveč zato, ker ga hočejo ločiti od križa, ki mu je tako dragocen. Množica joka in prosi za mučenika, sodnik se dá vsled tega omečiti, toda sv. Andreju se zdí taka milost, da bi on smel križ zapustiti, grozovitna. In ko ljudstvo še bolj sili vanj in v sodnika, obrne se sv. Andrej k Bogu, da naj vendar odvrne pretečo nevarnost. *Moj Bog, tako kliče, vsega se Ti dam; toda ene milosti mi ne odreci; edino, za katero Te prosim: Dovolí mi, da umrjem na tem križu. Ne pusti, o Gospod, da mi dadó nazaj življenje, katero sem Tebi daroval!*

Glejte, kako stanovitna je ljubezen sv. Andreja do križa! Tudi on bi bil lahko rekel s sv. Pavlom: *Mene pa Bog varuj, da bi se hvalil z drugim, kakor s križem Gospoda našega Jezusa Kristusa.* (Gal. 6, 14.)

Kaj pa mi, predragi v Kristusu, kje pa je naša ljubezen do križa in do križanega Odrešenika? Koliko težav bi si bili že mi prihranili, koliko zasluženja nabrali, koliko tolažb občutili, ko bi bili mi svoj križ nosili, in sicer če ne že z ljubeznijo, pa vsaj potrpežljivo, toda mi smo ga le vlekli! Kolikokrat bi bili mi že lahko spoznali, kar je sprevidel Tomaž Kempčan, ki piše (2. knj. 12. p.): *Po križu se vliva v človeka nebeška sladkost; in dalje: V križu se duša krepeča, v križu se duh veseli.* Sv. Ignacij je sploh imel navado reči: *Noben les ni pripravniši za ognjišče ljubezni božje, kakor križ.* Resnico teh besedi ste spoznali danes iz življenja sv. Andreja, kateri je še na križu pokazal svojo stanovitno ljubezen do Boga in do njegovega Sina Jezusa Kristusa. On je celó življenje zastavil za resničnost Jezusovih nauk ravnanje se po besedah sv. Pavla: *Mi namreč, kateri živimo, smo vedno v smrt izdajani zovoljo Jezusa, da se tudi Jezusovo življenje očitno pokaže na našem umrljivem mesu.* (Kor 4, 11.) Amen.

Valentin Bernik.

Pogled na slovstvo.

1. *Jesus Christus* von P. Didon aus dem Prediger-Orden. Autorisierte Uebersetzung aus dem französischen Original von Dr. Ceslaus M. Schneider. Regensburg. Verlags-Anstalt vorm. G. J. Manz. 1892. Vel. 8°. I. zv. str. 667, — II. zv. str. 535. — Bilo je letos po zimi, ko me je neki prijatelj — neduhovnik — vprašal, poznam-li najnovejše znamenito delo francoskega dominikana Didona, ki ima v svoji domovini nenavaden uspeh? Pravil je, s kakim navdušenjem pišejo o njem tudi nebogoslowni časopisi, da je torej vsekako prava posebnost, katero bi moral jaz, bogoslovec, pač poznati. — Žal, da sem moral priznati prijatelju nevednost svojo in jo opravičil le s tem, da ne morem tako hitro dobiti v roke vsake novosti. Bogoslowni časopisi, kolikor jih dobivam sam, niso o njej poročali

še ničesar. Opozoril me je pa s tem na novo delo dovolj, da sem sklenil nabaviti si je, čim najpreje. Kmalu mi pride v roko list »Literarische Rundschau«, ki je imel (št. 1, 1891) obsirno kritiko o francoskem delu. Ta kritika sicer ni tajila mnogih vrtil njegovih, a še bolj je opozarjala na nedostatno eksegezo (razlago) svetega pisma, ki je uporabljena v delu. Vsa razlaga da je precej površna, kajpada tudi premalo vednostna; uspehi knjige da izvirajo le iz krasne, duhovite pisave. Tako blizu je pisal oni list. Nekaj časa potem dobim drugo, a kratko oceno, ali bolj priporočilo, v »Stimmen aus Maria Laach«. Dasi ta list ni radodaren v hvali in jako previden v priporočanju, vendar izraža v odločnih in lepih besedah prednost tega dela. Že sem nameraval dobiti si izvirnik, kar zagledam nemški prevod napravljen od znanega in plodovitega pisatelja Venceslaja Schneiderja. Kmalu se zarijem v čitanje, in dasi mi je treba marsikaj drugega čitati, vendar danes lahko poročam nekoliko o tem delu, pa samo o prvem zvezku, ker drugega še nisem mogel prečitati.

Bereš-li delo, kjer hočeš, takoj te prevzame neka čudovita moč, ki se pretaka iz vrstic v tvojo dušo. Ako smem rabiti primeru, rečem, da je ta moč podobna oni, ki je v dobri, krepki pijači; kar pogreje te po životu, ako si je spil par požirkov. Ves prvi del mi priča o tej nameri pisateljevi: da bi predočil svoji dobi — svojim vrstnikom — Kristusa, pa živega, kakoršen je bil in kakor je deloval kot pravi Sin božji, oznanjevalec resnice, pa tudi zdravnik in zdravilo h krati za vse duševne in socialne rane vseh časov. Pisatelj je hotel Kristusa tako staviti pred oči sedanjemu svetu, kakor je živel tedaj, a ne kot samo zgodovinsko osebo, ampak kot središče in jedro vse zgodovine, vir življenja, sreče, napredka. Zato ima tudi pomenljivo — res pravo — geslo na naslovni strani: *Jesus Christus, heri et hodie, ipse et in saecula.* (Hebr. 13, 8.)

Navajeni smo, da beremo knjige in spise te vrste z obilnimi in največkrat suhimi razlagami; v njih se navaja mnogo napačnih nazorov, ki se zavračajo prav učenjaško; navajajo se različni nazori bogoslovcev, navajajo se različni pisatelji, ki so to ali ono izrekli o dotičnem vprašanju. Seveda so take knjige koristne in potrebne. Zopet druge knjige o Kristusu čitamo za vspodbudo v obliki premišljevanja: kažejo nam Zveličarjevo življenje in njegov nauk, da vnemajo v nas ljubezen, živo vero in pobožnost srca. P. Didon ni imel najprej niti učenjaškega, niti ascetičnega namena, ampak on je z vsemi močmi, z vso dušo, z vso izkušnjo, z vso ljubeznijo objel in vase sprejel evangelijskega Zveličarja, po obilnem trudu in delu pa je kot učenjak in umetelnik h krati utesil v tej knjigi svojo idejo o Zveličarju, ne izmišljeno, ampak vseskozi resnično; samo da je tu pa tam kaj dopolnil, kar se dá povzeti bodisi iz tedanje zgodovine, ali iz poznavanja sedanjih okolnostij v sv. deželi, ali pa iz globočine naše duševnosti. Dokler nisem knjige sam čital, mislil sem (ozirajoč se na kritike), da najdem v knjigi morebiti kaj izmišljenega, na ta način nekako, kakor v romanu »Ben Hur«. A sedaj zatrjujem čitatelju lahko, da je knjiga popolnoma trdno na podlagi sv. pisma, tako, kakor katera koli si bodi druga zgodovina Jezusova, pač ne manj. Da bi razlaga sv. pisma bila površna, nisem našel v tem zvezku. Razlaga ni obsirna, ker taka ni ustrezala namenu pisateljevemu, pač pa je vseskozi (morebiti s kako malo izjemo) opravičena in naslonjena na svete očete. Tudi to, s čimer dopolnjuje pisatelj zgodovinsko poročilo, ni samovoljno, ampak vselej utemeljeno ali tako povedano, da ne žali zgodovinske resnice.

Nekaterim se je zdelo, da nima delo učenjskega značaja, ker nima učenjske oblike. A to trditi je napačno. Knjiga nima trde, suhe, učenjske oblike, to je res, a ima zrel sad učenih preiskovanj; ta sad je v divni in lepi obliki, kakoršno more ustvariti le umetelniška nadarjenost. Ali je učenjsko delo zaradi tega slabše, ker je ob enem lepo?

Tudi se mi je bila iz drugih poročil vrnila misel, da ta knjiga ni popolnoma natančna in prava v dogmatičnih vprašanjih. Toda voditelj je našemu slovečemu pisatelju sv. Tomaž Akvinski, in ničesar ni napisal, kar bi nasprotovalo cerkvenim naukom.

Tako mi je čitanje te knjige (I. dela) razpodilo vse krive misli in sodbe o delu, in navdalo me s prepričanjem, da je knjiga za današnji čas neprecenljiva, jako važna in spisana prav po božji previdnosti. Pač smemo reči, dobro misleč o človeštvu, da mnogi iščejo Kristusa, a ga ne najdejo, ker se dovolj ne potrudijo, ali pa ga jim nikdo ne pokaže. Ta knjiga ga kaže sedanjim omikancem v čarobnem zunanem blesku duhovite zgovornosti, na dobri, znanstveni podlagi, iz žive vere in iz iskrene ljubezni do njega.

Prelagalec je spisal za predgovor malo učeno razpravo, v kateri govori o delu sploh in posebej razkazuje nekatera vprašanja o verjetnosti sv. pisma. Prvi zvezek (večji od drugega) obsega tri dele (knjige) poleg uvoda. Uvod razklada nekatere splošne stvari zgodovinske, posebno gledé na Gospodovo življenje. Prva knjiga obdeluje začetek Jezusovega življenja, druga sv. Janeza Krstnika in prihod Zveličarjev (delovanje v Jeruzalemu in v Samariji v prvem letu učenstva), tretja pa popisuje apostolsko delovanje v Galiciji in označuje kraljestvo božje. O drugem zvezku pa, kakor o nekaterih rečeh posebej, izpregovorim prihodnjic.

2. Explanatio critica editionis Breviarii Romani, quae a Sac. Rituum Congregatione uti typica declarata est. Studio et opera Georgii Schober, congregationis ss. Redemptoris sacerdotis. Ratisbonae etc. Sumptibus, chartis et typis Frider. Pustet. MDCCCXCI. 8°. Str. 364. Cena 1 glđ. 56 kr. — Ta knjiga res ni pisana za zabavo, ima mnoge težavne tvarine, vendar bode I. del, razlagajoč zgodovino breviarja, zanimal tudi take, katerih ne veselé kritične preiskave.

Kongregacija sv. obredov je izdala l. 1884. breviar, ki je bil uravnan ne samo po premenjenih rubrikah, ampak tudi po novih dostavkih. Ta izdaja je bila natančno pregledana in popravljena po virih, posebej po izdaji Urbana VIII. iz l. 1632. Zaradi tega je določila kongregacija, naj velja ta izdaja kot tipična, t. j. vzgledna, — dejal bi — izvorna in pravilna. Po njej naj bi se ravnale bodoče izdaje. Da bi se pa te izdaje ognile lože napakam, primerjal je naš pisatelj, znan strokovnjak na tem polju, tipično izdajo s kakimi osemdesetimi drugimi izdajami, in v tej knjigi zabeležil pravilna mesta, kakor tudi dotične razlike in napake v drugih izdajah. Na ta način bode nadaljnim pomotam zaprta pot. Kdor ima star breviar, prav lahko ga popravi s to knjigo. — Vsekakor je torej to delo kakor težavno, tako pa tudi zaslužno. Pisatelj obeta, da bode na ta način obdelal tudi »missale, pontificale, caeremoniale episcoporum in rituale romanum« — ogromno delo, za katero je on pač zmožen. Želimo iz srca, da bi je izvršil.

Dr. Fr. L.